

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1930 kl. 7 e. m

Sammansatt stats- och andra lagutskotts utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 154 med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 28 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 154, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att *dels* antaga här nedan omförmälda förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar samt förslag till förordning om erkända sjukkassor, *dels* bevilja anslag till sjukkasseväsendets befrämjande och till sjukkassor, som meddela moderskapshjälp, samt *dels* medgiva, att för användningen av förstnämnda anslag skulle gälla grunder, i huvudsak överensstämmande med ett vid utskottets utlåtande såsom bilaga fogat förslag till bestämmelser i sådant hänseende.

De i propositionen innefattade förslagen avse en omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet.

Propositionen har hänvisats, i vad den avser författningsförslag till lagutskott samt i övrigt till statsutskottet. Efter överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet har den behandlats av sammansatt utskott. Till detta utskott har jämväl från statsutskottet hänskjutits Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln framställda förslag om anslag till sjukkasseväsendets befrämjande (punkt 21) samt till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd (punkt 22).

Till utskottet hava ock hänvisats följande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 154 väckta motioner, nämligen

inom första kammaren

nr 267 av herr *Östergren* m. fl. samt

inom andra kammaren

nr 417 av herr *Olsson* i Ramsta,

nr 443 av herr *Höglund* i Göteborg m. fl.,

nr 444 av herr *Höglund* i Göteborg,

nr 489 av herr *Brännberg* m. fl.,

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 6 saml. 2 avd. 4 häft. (Nr 6—7.) 1134 30 1

- nr 490 av herr *Andersson* i Igelboda,
 nr 491 av herr *Andersson* i Igelboda samt
 nr 492 av herr *Andersson* i Igelboda.

*Frågans
 behandling
 vid 1926 års
 riksdag.*

Med utgångspunkt från ett av statens besparingskommitté den 19 februari 1925 avgivet betänkande angående omorganisation av den svenska socialförsäkringen framlades vid 1926 års riksdag bland annat förslag till omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseeväsendet — propositioner nr 113 och 117 — avseende såväl sjukkassornas organisation som deras prestationer. I förstnämnda hänseende innebar förslaget huvudsakligen, att statsbidrag skulle tilldelas allenast *en* — på visst angivet sätt utvald — sjukkasseorganisation inom varje särskilt område. Härmed avsågs att vinna en koncentration av de olika, sinsemellan konkurrerande sjukkassorna till ett s. k. *enhetskassesystem*. Med genomförandet av ett sådant hoppades man kunna *dels* undvika konkurrens, som verkade hämmande på rörelsens utvidgning och fördjupning, *dels ock* erhålla kassor, vilka vore bärkraftiga nog för de ökade prestationer, som ur social synpunkt ansågos erforderliga, och lämpliga för samarbete med annan socialförsäkring, hälso- och fattigvård, samt vilka vid en eventuell övergång till obligatorisk försäkring kunde bli bärare av denna. I fråga om sjukkassornas prestationer voro de viktigaste nyheterna i förslaget, att sjukhjälpstiden — enligt gällande lagstiftning minst 90 dagar för varje tidsperiod av 12 månader — utsträcktes till tre år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd, samt att utgivande av moderskapshjälp gjordes till en obligatorisk prestation för sjuk-kassorna. Vidare innehöll förslaget bestämmelser avseende att avgränsa sjukförsäkringen mot andra socialförsäkringsgrenar. Såsom vederlag för de ökade bördor förslaget ålade sjukkassorna skulle statsbidragen avsevärt höjas. Särskilt avsågs att genom en kraftig höjning av bidragen till kassornas sjukvårdande verksamhet uppmuntra till en utvidgning av denna hittills inom den svenska sjukkasserörelsen allt för åsidosatta verksamhet.

Förslaget vann ej riksdagens bifall, men riksdagen hemställde i avlåten skrivelse om utredning och förslag till det statsunderstödda sjukkasseeväsendets omorganisation efter vissa närmare angivna riktlinjer.

*Nytt förslag
 till 1927 års
 riksdag.*

Den begärda utredningen anförtroddes åt inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga, vilka den 15 december 1926 avgåvo betänkande. Till 1927 års riksdag framlade därefter Kungl. Maj:t i propositioner nr 113 och 114 nytt förslag till reformering av sjukkasseeväsendet. I detta förslag hade den statsunderstödda sjukförsäkringen enligt riksdagens direktiv uppdelats på två olika slags organ, primärsjukkassor och distriktssjukkassor. De förstnämnda skulle omhändervä sjukförsäkringen i den inom sjukkasserörelsen nu allmänt förekommande omfattningen, nämligen meddelande av sjukpenning intill 100 dagar för varje sjukdomsfall jämte moderskapshjälp. Ställningen som primärsjuk-kassa skulle tillkomma varje vid lagstiftningens genomförande registrerad sjuk-kassa, som uppfyllde därför stadgade betingelser. Nybildade organisationer skulle däremot erhålla nämnda ställning allenast i fall de ansågos socialt behövliga.

Primärsjukkassorna skulle, där så kunde ske, vara anslutna till distriktssjukkassor. Inom varje område fick allenast finnas en distriktssjukkassa. Denna hade att meddela sjukpenning efter utgången av primärsjukkassans sjukhjälpstid intill två år för varje sjukdomsfall samt bereda ersättning för sjukvård i viss omfattning — i regel $\frac{2}{3}$ av kostnaderna för vanlig läkarvård. Distriktssjukkassan kunde emellertid även för alla eller vissa medlemmar meddela jämväl den sjukhjälp, som skulle tillkomma primärsjukkassa. Förslaget upptog en avsevärd höjning av statsbidragen till sjukkasseväsandets främjande.

Kungl. Maj:ts förslag tillstyrktes med vissa jämkningar av vederbörande utskottet men vann icke riksdagens bifall.

Under föregående år igångsattes inom socialdepartementet ny utredning rörande sjukförsäkringens omdaning. Denna utredning uppdrogs åt särskilda sakkunniga, vilka emellertid skulle hava att samråda med av departementschefen tillkallade representanter för den frivilliga sjukkasseeörelsen. De sakkunniga avgåvo sitt betänkande den 11 oktober 1929. Förslaget, vilket var enhälligt och till vilket jämväl de utsedda sjukkassee-representanterna anslutit sig, ligger till grund för den nu föreliggande propositionen. I denna föreslås, liksom i 1927 års propositioner, ett organisationssystem med två slags kassor, ehuru kassorna erhållit andra benämningar, nämligen lokalsjukkassor och centralsjukkassor, samt något olika ställning. För båda slagen av kassor skall verksamhetsområdet vara lokalt begränsat i anslutning till den kommunala indelningen. Lokalsjukkassa skall sålunda till verksamhetsområde i regel hava viss eller vissa kommuner och centralsjukkassa visst eller vissa landstingsområden eller stad, som icke deltagar i landsting. Allenast en kassa av varje särskilt slag får finnas inom varje särskilt område. Samtliga medlemmar av lokalsjukkassa skola tillhöra centralsjukkassan för området. Kassorna skola vara öppna för anslutning från alla inom verksamhetsområdet boende personer, vilka hava ett tillfredsställande hälsotillstånd och fylla vissa villkor med avseende å ålder. Beträffande sjukkasseeörelsens prestationer föreslås, att medlem skall vara tillförsäkrad sjukpenning för en sjukhjälpstid av minst 2 år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd samt därjämte ersättning för utgifter till sjukvård i viss omfattning. Lokalsjukkassan skall svara för sjukpenningen under de första 21 dagarna vid varje sjukdomsfall och centralsjukkassan för den återstående sjukhjälpstiden. Ersättning för sjukvårdsutgifter skall i första hand utbetalas av lokalsjukkassan, men för varje år skall ske en utjämning av kostnaderna genom centralsjukkassan på det sätt, att lokalsjukkassan skall av centralsjukkassan återfå viss andel av sina kostnader. Statsbidragen föreslås väsentligt höjda i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som innefattades i 1927 års förslag. För de första åren efter lagstiftningens ikraftträdande beräknas statsverkets utgifter till sjukkasseväsandets främjande komma att uppgå till omkring 8,2 milj. kr. mot för budgetåret 1930/1931 enligt nuvarande grunder beräknade 3,9 milj. kr.

Beträffande förslaget i övrigt, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisas till propositionen.

Nu föreliggande proposition.

Motionerna. De väckta motionerna ställa sig å regeringsförslagets grund, men vissa större eller mindre jämkningar i detta yrkas. Till de sålunda framställda ändringsförslagen återkommer utskottet här nedan. I den mån redogörelse där ej lämnas för motionernas innehåll, hänvisas till respektive motioner.

Utskottet. Att den svenska frivilliga sjukförsäkringen är i behov av en genomgripande omdaning, därom torde numera praktiskt taget råda enighet. Enbart den omständigheten, att under de senare åren tre olika regeringsförslag framlagts i ämnet, för övrigt av tre olika regeringar, utgör i detta hänseende ett talande vittnesbörd. Under det hittills bedrivna arbetet på en reform å området har ock kunnat konstateras enighet i stort sett rörande de väsentligaste önskemålen med avseende å reformens innehåll. Dessa önskemål kunna i korthet sammanfattas sålunda: en mera enhetlig organisation av försäkringen, väsentligt utvidgade prestationer från försäkringens sida, möjlighet till samarbete med övriga socialförsäkringsgrenar men på samma gång en rationell avgränsning mot dessa samt slutligen ökat understöd från statens sida till försäkringen.

Av de problem, som i anslutning till berörda önskemål mött under reformarbetets gång, har det framför allt varit frågan om försäkringens organisation, som vållat svårigheter. På denna punkt hava betydande meningsskiljaktigheter yppat sig. Närmast hava dessa haft sin rot i motsättningen mellan de två skilda organisationstyper, som kunna urskiljas inom den nuvarande sjukkasserörelsen i vårt land — lokalsjukkassorna och rikssjukkassorna. Emellertid har, såsom i det föregående anmärkts, numera enighet kunnat åvägbringas mellan representanter för nämnda båda organisationstyper kring det av de sakkunniga under föregående år utarbetade organisationsförslaget. Detta har i nära nog oförändrat skick upptagits i den föreliggande propositionen.

Såvitt utskottet vid sin granskning kunnat finna, innebär nämnda förslag i det stora hela en lycklig lösning av den omstridda frågan. Principiellt ansluter det sig såtillvida till det i 1927 års proposition innefattade, som det upptager systemet med två olika slags kassor. Därigenom att kassornas verksamhetsområden nu geografiskt avgränsas i anslutning till den kommunala indelningen och att i regel allenast en kassa av varje slag får verka på varje särskild plats, tillgodoses emellertid kravet på enhetlighet i organisationen långt bättre än i det föregående förslaget. Efter vad det synes når man nu i detta avseende så långt, som med hänsyn till de bestående förhållanden kan anses möjligt. Anordningen med självständiga lokala försäkringsorgan, vilka hava ett begränsat verksamhetsområde samt svara för en betydande del av försäkringsbördorna, giver garanti för en effektiv kontroll vid inträffande sjukdomsfall samt möjlighet till samarbete med andra försäkringsgrenar. Å andra sidan åstadkommes genom de stora centralsjukkassorna en utjämning av försäkringsriskerna och därmed ekonomisk stabilisering av verksamheten.

Genomförandet av det föreslagna organisationssystemet kommer visserligen att medföra en betydande omgestaltning av de nuvarande kassorna, vilka i många fall tvingas att helt upphöra med självständig verksamhet för att uppgå i en enhetsorganisation. Med de övergångsbestämmelser, som äro knutna till för-

slaget, gives dock ett skäligt tidsutrymme för denna ombildning, och särskilda anordningar äro för övrigt vidtagna för att övergången till den nya ordningen må kunna ske så smidigt som möjligt. I detta sammanhang må ock såsom en särskild förtjänst hos förslaget påpekas, att det långt bättre än det senast framlagda sörjer för tillgodoseendet av äldre, redan försäkrades intressen.

Vad angår övriga delar av det föreliggande reformförslaget står det i nära överensstämmelse med det, som senast var föremål för riksdagens prövning, och utskottet har i huvudsak kunnat giva det sin anslutning. Att meddelandet av sjukvårdsförsäkring göres till en obligatorisk prestation för de statsunderstödda sjukvårdskassorna är ett önskemål, som uttalades redan i 1926 års riksdagskrivelse och som kraftigt underströks i sammansatta stats- och andra lagutskottets utlåtande i anledning av 1927 års förslag. Den utvidgning i förhållande till sistnämnda förslag av sjukvårdsprestationen, som nu förordas — att kassorna under vissa förutsättningar och i viss utsträckning skola svara jämväl för sjukhusvård — synes välgrundad och har icke mött motstånd från något håll. Bestämmelserna i detta hänseende äro ock utformade på sådant sätt, att de ekonomiska konsekvenserna för kassorna och för statsverket icke behöva ingiva några betänkligheter. Det må framhållas, att såväl medicinalstyrelsen som centralstyrelsen för Sveriges läkarförbund uttalat sig för genomförandet av en sjukvårdsförsäkring i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslås i propositionen. Utsträckningen av sjukhjälpstiden, i vad angår sjukpenning, till två år förordades i 1927 års förslag. Då i den föreliggande propositionen föreslås, att sjukdagsbidrag skall kunna erhållas för ytterligare ett år — d. v. s. för en sammanlagd sjukhjälpstid av tre år vid ett sammanhängande sjuklighetstillstånd — därest någon kassa frivilligt åtager sig sådan understöd, innebär detta ett tillmötesgående mot det inom stora kretsar omfattade och i 1926 års proposition tillgodosedda önskemålet om en obligatorisk minsta sjukhjälpstid av tre år. Utskottet har intet att däremot erinra.

Den föreslagna reformens genomförande kommer att medföra väsentligt ökade utgifter för statsverkets del i och för bidrag till sjukkasseverksamheten. Utskottet delar emellertid föredragande departementschefens uttalande uppfattning, att det är av utomordentlig vikt för samhället, att den frivilliga självhjälpsverksamhet, som utövas av sjukvårdskassorna, utvidgas och fördjupas, ävensom att en ökad effektivitet i försäkringen icke torde kunna vinnas, med mindre staten utfäster ökade bidrag. Det synes ock utskottet påtagligt, att statsverkets kostnader för bidrag till sjukkasseverksamheten komma att i åtskillig utsträckning kompenseras genom minskade utgifter för pensionstillägg och understöd från den allmänna pensionsförsäkringen samt för den allmänna fattig- och hälsovården.

Såsom av det anförda framgår, finner utskottet sig kunna i huvudsak förorda Kungl. Maj:ts proposition. Utskottet övergår nu till att i samband med de särskilda förslagen behandla de punkter, där jämkningar synas med hänsyn till väckta motioner eller eljest vara lämpliga eller särskilt uttalande från utskottets sida i övrigt ansetts påkallat.

Specialmotivering.

A. Förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar.

Mot detta förslag har utskottet intet att erinra.

B. Förslag till förordning om erkända sjukkassor.

4 §.

Enligt denna paragraf skall centralsjukkassa i regel till verksamhetsområde hava ett eller flera landstingsområden eller stad, som icke deltagar i landsting. I motiveringen till det sakkunnigbetänkande, vilket ligger till grund för propositionen, uttalas, att centralsjukkassorna böra erhålla en stark ställning och att en medlemssiffra av 30,000—40,000 bör anses önskvärd. I anslutning härtill hava de sakkunniga uppgjort ett preliminärt förslag till landets indelning i centralsjukkasseområden, enligt vilket antalet centralsjukkassor — bortsett från sådana omfattande allenast stad — skulle uppgå till 11. Departementschefen har förklarat sig dela uppfattningen om vikten av att erhålla starka centralsjukkassor men uttalat, att det närmare genomförandet av indelningen borde, på sätt de sakkunniga förordat, förberedas av en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt delegation, vilken skulle samråda med representanter för sjukkasseverksamheten.

Motion II:
489.

I motion II: 489 av herr *Brännberg* m. fl. framhålles, att enligt de sakkunnigas preliminära indelningsförslag Göteborgs och Bohus samt Hallands läns landstingsområden skulle bilda ett centralsjukkasseområde samt Älvsborgs och Skaraborgs läns landstingsområden likaledes ett. Enligt motionärernas uppfattning skulle båda dessa centralsjukkasseområden bliva alltför små, och skulle det ej heller möta några svårigheter att sammanslå dem till ett.

Utskottet.

Även för utskottet står det klart, att centralsjukkassorna böra erhålla en möjligast stark ställning. Givet är emellertid, att vid indelningen av landet i centralsjukkasseområden många faktorer av olika art och betydelse måste tagas i betraktande. På sätt de sakkunniga och departementschefen anført, synes lämpligt, att det närmare genomförandet av denna indelning förberedelsevis hänskjutes till en särskild delegation, som arbetar i nära kontakt med representanter för sjukkasseverksamheten. Vid sådant förhållande torde det ej böra ifrågakomma att för närvarande meddela några anvisningar — i vidare mån än som under ärendets beredning redan skett — rörande sättet för indelningen.

9—11 §§.

Enligt dessa paragrafer skall erkänd sjukkasse vara *pliktig* bevilja inträde för alla inom verksamhetsområdet boende personer, vilkas ålder icke understiger femton och ej överstiger fyrtio år, under förutsättning att hälsotillståndet är tillfredsställande och anslutning i förekommande fall sökes till vederbörande central-

resp. lokalsjukkassa. Under de första tolv månaderna från det kassan antagits till erkänd sjukkasse skall denna plikt under motsvarande förutsättningar avse personer i åldern intill fyrtiofem år. Å andra sidan är erkänd sjukkasse — utom i vissa särskilt angivna fall — *förbjuden* att såsom medlem mottaga person, som redan fyllt femtio år.

Det kan måhända ifrågasättas, om det är lämpligt att i författningen uppställa så många olika åldersgränser. Att höja den åldersgräns, som föreslås beträffande erkänd sjukkassas *plikt* att mottaga medlemmar, synes emellertid icke tillrådligt. Med hänsyn till den ökade sjukdomsrisk, som i allt fall beträffande män gör sig gällande vid fyrtioårsåldern, torde en sådan höjning icke böra företagas utan att samtidigt sörjes för en gradering av avgifterna i förhållande till inträdesåldern. För närvarande arbeta emellertid sjukkassorna allmänt med genomsnittsavgifter lika för alla inträdesåldrar och beräknade efter kassans hela medlemsbestånd. Stora svårigheter torde möta att på denna punkt genomdriva någon ändring. Det förtjänar att erinras, att i Danmark med dess kraftigt utvecklade frivilliga sjukkasserörelse samma åldersgräns, som här föreslagits, gäller i fråga om kassornas *plikt* att mottaga medlemmar. För övrigt gäller där denna gräns praktiskt taget även i fråga om kassas *rätt* att mottaga medlemmar, i det att kassorna allenast undantagsvis få mottaga personer, som överskridit fyrtioårsåldern.

Utskottet.

Å andra sidan synes det icke föreligga giltig anledning att hindra kassa, som så önskar, att bevilja inträde för personer med något högre ålder än 40 år. Med hänsyn till de tvingande regler rörande överflyttning, som upptagas i förslagets 15 §, bör emellertid denna *rätt* för kassorna icke göras alltför vidsträckt. Den i förslaget upptagna gränsen av 50 år torde få anses lämplig.

Bestämmelsen, att erkänd sjukkasse under det första verksamhetsåret skall vara öppen för anslutning från personer i ålder upp till 45 år, tager, såsom framhålls i det sakkunnigbetänkande, vilket ligger till grund för propositionen, närmast sikte på det fall, att en utbredning av sjukkasseverksamheten äger rum genom bildandet av en helt ny lokalsjukkassa, men blir tillämplig även vid övergången till det nya organisationssystemet, då till lokalsjukkassa antages en förut verkande sjukkasse. I förstnämnda fall synes stadgandet särskilt påkallat, men även i den senast angivna situationen torde det, med hänsyn till den avmattning i nyrekryteringen under övergångstiden, som man kanske har att räkna med, hava fog för sig.

Vid anförda förhållanden har utskottet icke funnit sig böra förorda någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag i dessa delar.

15 §.

Förevarande paragraf innehåller bl. a. de tvingande bestämmelser angående överflyttning i samband med ombyte av boningsort, vilka utgöra en följdriktig konsekvens av det föreslagna organisationssystemet. Medlem, som flyttar från en kassas verksamhetsområde till annans, skall icke äga kvarstå i gamla kassan men däremot äga rätt att oberoende av ålder och hälsotillstånd vinna inträde i

kassan för den nya boningsorten och att därvid ingå i sjukhjälpsklass, som närmast motsvarar den, han tillhörde i den gamla kassan. Med hänsyn särskilt till ifrågavarande överflyttningssystem föreslås i 27 §, att varje erkänd sjukkasse skall hava åtminstone fyra sjukhjälpsklasser med sjukpenning å en, två, tre och fyra kronor. Enligt de föreslagna statsbidragsbestämmelserna skall statsbidrag ej få beräknas för medlem, som tillförsäkrats högre sjukpenning än sex kronor.

Motioner.

I de likalydande motionerna I: 267 av herr *Östergren* m. fl. och II: 443 av herr *Höglund* i Göteborg m. fl. anföres:

»I städerna och i större industrisamhällen komma troligen kassorna att inrättas med det högsta tillåtna antalet klasser. Men på landsbygden åter torde väl regeln bliva, att fyra kronor kommer att bliva den högsta sjukhjälpen, som utbetalas. När en medlem då kommer ifrån någon av de kassor, som meddela högsta sjukhjälp, och han där är i besittning av denna förmån, så skulle han nödgas nöja sig med att placeras i fyra-kronors-klassen. Han kanske fortfarande har sin gamla arbetsanställning, men av någon anledning måste bosätta sig i någon angränsande landskommun, och i så fall är i lika stort behov av den högre sjukhjälpen som förut. Även bostadsbrist och arbetslöshet kan tvinga större antal medlemmar att skifta bostadsort, men som tänker att flytta tillbaka, om tillfälle gives, eller till någon annan jämförlig plats. Sådana medlemmar torde i stor omfattning inte kunna återvinna sina förut innehavda rättigheter av flera skäl, såsom överskriden åldersgräns, försämrad hälsa m. m. Men denna olägenhet bör avhjälpas, vilket kan ske antingen genom att ålägga samtliga lokalsjukkassor att inrätta sig med högsta tillåtna antal klasser, såsom föreslogs i motion nr 268 i första kammaren år 1926, eller genom att låta sådan medlem återfå sin rätt i högre klass, när han återflyttar till en lokalsjukkasse, som med sina prestationer närmare motsvarar den, som har beviljat honom de förmånligaste rättigheterna. Då den första linjen blivit till viss del beaktad i föreliggande proposition gentemot Kungl. Maj:ts proposition, nr 117, år 1926, så vilja vi nu föreslå en lösning efter den andra linjen.»

I anslutning härtill föreslås ett tillägg till 15 § andra stycket av följande lydelse:

»Medlem som genom flyttning från en kassa till en annan, enligt denna §, icke erhåller samma förmån, som han förut tillförsäkrats, äger rätt att återfå samma förmåner, eller närmast motsvarande, om medlemskap återvinnes i kassa som meddelar sådan.»

Utskottet.

Utskottet finner de av motionärerna anförda synpunkterna värda beaktande. Emellertid torde vissa förbehåll böra uppställas för den ifrågasatta rätten för medlem att vid förnyad överflyttning inträda i klass, som närmast motsvarar den han ursprungligen tillhörde. Det synes icke rimligt, att en dylik rätt skall förefinnas, därest medlem allenast en kortare tid, exempelvis några månader, före den första flyttningen tillhört en högre klass. Ej heller finnes anledning låta rätten fortbestå under obegränsad tid. Utskottet anser därför, att vissa tidsgränser böra uppställas i båda de nu angivna avseendena, därvid en tid av fem år i förra fallet och tre år i senare fallet synes lämplig. Utskottet förordar ett tillägg till paragrafen i enlighet med det nu anförda.

21 §.

Ersättning för sjukvård skall enligt denna paragraf utgivas vid varje sjukdom, som enligt läkares utsago kräver läkar- resp. sjukhusvård. I fråga om sjuk-

penning föreskrives i 23 §, att sådan skall utgivas vid sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan eller för vars botande den sjuke enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete. Läkarens utsago blir alltså i förekommande fall avgörande. Då förslaget utgår från att fritt läkarval skall tillkomma medlemmarna, blir det som regel den av den sjuke själv anlitade läkaren, som har avgörandet i sin hand.

I nu berörda avseende står det föreliggande förslaget på samma ståndpunkt som 1927 års regeringsförslag. Rörande de motsvarande bestämmelserna i sistnämnda förslag anförde riksdagens sammansatta stats- och andra lagutskott i sitt utlåtande nr 1 följande:

»Från olika håll hava anförts betänkligheter mot att på detta sätt göra kassornas betalningsskyldighet beroende av läkarens större eller mindre välvilja vid bedömandet av den sjukas behov av vård eller vila. Men denna olägenhet måste alltid i någon mån medfölja systemet med fritt läkarval. Detta system medför emellertid i andra hänseenden betydande fördelar, och kravet därpå läser ej uppgivas vare sig av sjukkasmedlemmarna eller av läkarkåren. De huvudsakliga olägenheterna av systemet torde ock — såsom även framhållits i såväl sakkunnigbetänkandet som propositionen — vara undanröjda genom bestämmelsen att den sjuke själv skall betala den del av vårdkostnaden, som går utöver två tredjedelar av vad kostnaden enligt taxa bort uppgå till.

Utskottet anser sig sålunda ej böra föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt. Emellertid vill utskottet framhålla, att dessa bestämmelser ej böra tolkas så att den anlitade läkarens utsago äger absolut vitsord. Utskottet finner det lämpligt, att de sjukkassar, som så kunna, genom s. k. förtroendeläkare granska inkomna läkarintyg och underkasta tvivelaktiga fall prövning. Genom samrådande mellan intygsgivaren och förtroendeläkaren kunna väl i allmänhet missförstånd och meningsskiljaktigheter undanröjas. Men drives någon gång saken till sin spets, d. v. s. till rättegång, äger kassan frihet att presteras bevisning om att det åberopade intyget är oriktigt.»

I den föreliggande propositionen har departementschefen uttalat sin anslutning till de sålunda hävdade synpunkterna men funnit några bestämmelser i ämnet icke behöva meddelas.

Utskottet begagnar tillfället att ånyo understryka vad utskottet år 1927 anförde. I likhet med departementschefen finner utskottet emellertid obehövt att i förordningen upptaga några särskilda bestämmelser angående sjukkassas anlitande av förtroendeläkare.

23 §.

Då det till innevarande års riksdag framlagda förslaget till vanartslag blivit utan realbehandling av vederbörande utskott avstyrkt, torde det i andra stycket av förevarande paragraf förekommande uttrycket »allmän arbetsanstalt» böra utbytas mot den för närvarande gällande benämningen »tvångsarbetsanstalt».

26 §.

I förevarande paragraf stadgas beträffande rätt till sjukpenning en karenstid av tre dagar vid varje sjukdomsfall, den dag då sjukdomsfall inträffade inberäknad. Härutinnan överensstämmer förslaget med 1927 års proposition. I motion II: 489 av herr *Bränberg* m. fl. yrkas sådan ändring av ifrågavarande

Utskottet
1927.

Departements-
chefen.

Utskottet.

Utskottet.

bestämmelser, att då sjukdom varar längre än tre dagar, sjukpenning skall utgivas från och med andra sjukdomsdagen.

Utskottet.

Under åberopande av de skäl för förslaget ståndpunkt, som anförts i 1926 års sakkunnigbetänkande, 1927 års och föreliggande proposition samt sammansatta stats- och andra lagutskottets utlåtande i anledning av 1927 års förslag, får utskottet förorda Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

29 §.

Denna paragraf innefattar reglerna angående fördelningen mellan lokal- och centralsjukkassa av utgifter för sådan sjukhjälp, som består i sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård. Det stadgas, att lokalsjukkassa skall svara för sjukhjälp av angiven beskaffenhet i vad avser de första 21 dagarna vid varje sjukdomsfall samt centralsjukkassan för återstoden d. v. s. upp till två år och eventuellt längre. Särskilda regler meddelas för avgörande av frågan, när ett nytt sjukdomsfall skall anses föreligga.

Motion II:
490.

I motion II: 490 av herr *Andersson* i Igelboda yrkas, att sjukhjälpstiden för lokalsjukkassa, såvitt angår understöd av ifrågavarande art, måtte bestämmas till allenast 15 dagar. Till stöd för detta yrkande anföres i motionen följande:

»En av de sakkunniga gjord undersökning i fråga om fördelningen av sjukhjälpbördan på de två slagen av sjukassor (lokal- och centralsjukassor), se sid. 43 sakkunnigbetänkandet, utvisar följande: vid 10 dagars självrisk för lokalsjukkassa faller 27.7 % av hela sjukhjälpens på denna kassa, vid 15 dagar 35.1 %, vid 21 dagar 42.5 %, o. s. v. Denna beräkning håller dock icke vid onormalt hög sjukhjälp. Vid influensaepidemier t. ex., som icke sällan förekomma, och där sjukhjälpens i regel stannar inom tjuguen dagar. kan detta dagantal för självriskens lätt medföra, att lokalsjukkassan får bestrida upp till 60 à 70 % av hela sjukhjälpbördan, under det att den mera bärkraftiga centralsjukassan kommer helt lindrigt undan. Det förefaller mig vara uppenbart, att denna fördelning av hjälpen på de olika slagen av sjukhjälporgan icke blivit den bästa möjliga.

Rikssjukassornas centralorganisation har ock vid behandlingen av de sakkunnigas förslag uttalat, att då huvudsyftet med inrättandet av stora centralsjukassor är att åstadkomma riskutjämning, böra också dessa kassor bära den tyngsta bördan och därmed åstadkomma stabilisering i kassornas ekonomi. Självrisk i den utsträckning, de sakkunniga föreslagit, medför en osäkerhet i lokalsjukassornas ekonomi, vilken kan bli till hinder för verksamhetens utveckling, framhåller organisationen vidare. Centralorganisationen förordar därför, att ifrågavarande självrisk nedsättes till 15 dagar för kassor med lägre medlemsantal än 500.

En självrisk för lokalsjukkassa av 15 dagar gör, såsom ovan påvisats, 35.1 % eller mera än en tredjedel av all utgående sjukhjälp. För min del hyser jag den uppfattningen, att det skulle vara synnerligen lyckligt för hela rörelsen och densamma pånyttfödelse, om riksdagen stannade härvid.»

Utskottet.

Visserligen torde man kunna utgå från, att den i propositionen föreslagna självriskens för lokalsjukassorna i regel icke skall komma att verka alltför påfrestande för dem. Men det lär icke kunna förnekas, att svårigheter under vissa omständigheter kunna uppstå. Utskottet tänker härvid dels på tiden närmast efter reformens genomförande, då många av lokalsjukassorna säkerligen komma att vara i avsaknad av nämnvärda fonder, och dels på den i motionen

berörda situationen, att en omfattande epidemi utbryter, som för kortare eller längre tid föranleder onormalt höga utgifter för sjukhjälp. Utskottet har därför ansett skäl föreligga att i viss utsträckning tillmötesgå det i motionen framförda önskemålet och förordar, att den i propositionen till 21 dagar föreslagna sjukhjälpstiden för lokalsjukkassa nedsättes till 18 dagar. Även med en dylik nedsättning synes för lokalsjukkassorna kvarstå ett självansvar i sådan utsträckning, att det garanterar nödig återhållsamhet och kontroll vid verksamhetens bedrivande. Väsentligt mer än $\frac{1}{3}$ av den samlade risken kommer i allt fall att åvila lokalsjukkassorna.

Den nämnda av utskottet förordade ändringen i förevarande paragraf medför, att en jämkning bör vidtagas jämväl beträffande 40 §, sista stycket.

32 §.

Här behandlas frågan om sjukförsäkringens ställning i sådana fall, där ersättning utgår till den sjuke från annat håll. Jämlikt första stycket är kassa *oförhindrad* att i stadgarna bestämma begränsning av understödsrätten vid sjukdomsfall, i anledning av vilket den sjuke jämlikt lag eller författning eller på grund av utfästelse är berättigad att av annan erhålla avlöning eller annan ersättning eller vård, som ej utgör fattigvård. Dock får inskränkning i understödsrätten ej göras av den anledning, att den sjuke är berättigad till pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring. Vad i första stycket är stadgat äger motsvarande tillämpning i fråga om understöd i form av moderskapshjälp. Enligt sista stycket är sjukkassa *pliktig* att i vissa fall, nämligen då den sjuke är berättigad till ersättning jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller gällande bestämmelser om ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, iakttaga en närmare angiven begränsning av rätten till sjukpenning.

Med ifrågavarande föreskrifter böra jämföras vissa stadganden i punkt 4, andra stycket a) och b), av de föreslagna statsbidragsbestämmelserna, enligt vilka sjukdagsbidrag ej får beräknas för dag, då medlem uppburit ersättning enligt de i sista stycket av 32 § omnämnda författningarna eller då han eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst en krona.

I motion II: 490 av herr *Andersson* i Igelboda yrkas, att första och andra styckena i 32 § måtte utgå. Därjämte framställas i motionerna I: 267 av herr *Östergren* m. fl. samt II: 443 av herr *Höglund* i Göteborg och 491 av herr *Andersson* i Igelboda yrkanden, att föreskriften under punkt 4, andra stycket b) i statsbidragsbestämmelserna om att sjukdagsbidrag ej får beräknas för dag, då medlem »eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst en krona», måtte uteslutas.

Till de senast berörda yrkandena återkommer utskottet i samband med behandlingen av statsbidragsbestämmelserna. Någon anledning förhindra kassa, som så önskar, att i sina stadgar upptaga bestämmelser jämlikt 32 § första stycket rörande begränsning av understödsrätten synes icke föreligga. Sådan rätt för kassorna förefinnes redan enligt gällande sjukkasselag för övrigt i

Motioner.

Utskottet.

vidare omfattning än nu föreslås. Förbehållet i sista punkten av första stycket återfinnes nämligen icke i den nuvarande lagen. Det föreslagna andra stycket i paragrafen synes däremot för närvarande överflödigt. På sätt departementschefen anfört, hava visserligen särskilda sakkunniga den 26 september 1929 avlämnat betänkande angående moderskapsskydd, i vilket bl. a. föreslås vissa understöd av allmänna medel till barnaföderskor, som äro mindre bemedlade resp. sysselsatta i industriellt arbete. Detta betänkande befinner sig emellertid ännu på remiss till olika myndigheter och sammanslutningar och har följaktligen icke föranlett någon framställning till innevarande års riksdag. Departementschefen anför också, att det närmare sambandet mellan moderskapshjälp, som lämnas genom sjukkassa, och de av de sakkunniga föreslagna nya understödsformerna icke kan nu regleras. Vid sådant förhållande synes det lämpligast att hålla denna fråga helt och hållet öppen för att upptagas till behandling i samband med förslagen rörande moderskapsskydd.

Utskottet förordar sålunda bifall till 32 § i den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen, dock med den jämkning att andra stycket i förslaget utgår.

45 §.

Från den i 5 § fastslagna regeln, att för stad, som utgör eget centralsjuk-kasseområde, lokalsjuk-kassa ej får antagas, göres i denna paragraf det väsentliga undantaget, att i sådan stad redan befintliga sjuk-kassor med flera än 500 medlemmar skola kunna vinna erkännande såsom lokalsjuk-kassor. Dock skall i dylikt fall centralsjuk-kassan vara öppen för direkt anslutning samt ombesörja sjukvårdsförsäkring för samtliga sina medlemmar. Eventuellt erkända lokalsjuk-kassor komma följaktligen att få hava sin verksamhet begränsad till att meddela sjukpenning under en sjukhjälpstid av, enligt utskottets förslag, 18 resp. 90 dagar.

Motion II:
492.

I motion II: 492 av herr *Andersson* i Igelboda yrkas, att jämväl för lokal-avdelning av rikssjuk-kassa med minst 500 medlemmar skall öppnas enahanda möjlighet att antagas till lokalsjuk-kassa.

Utskottet.

Redan den i propositionen upptagna bestämmelsen innefattar ett betydande avsteg från det föreslagna organisationssystemets grundprinciper. Att på sätt i motionen yrkas göra detta avsteg ännu större synes utskottet icke kunna förordas. Utskottet får därför avstyrka motionen.

46 §.

Enligt det föreliggande organisationssystemet skola s. k. yrkes- och fabriks-kassor principiellt ej få finnas. Emellertid göres i denna paragraf såtillvida undantag härifrån, som möjlighet beredes redan existerande dylika kassor att få fortsätta verksamheten med bibehållande av sin slutna karaktär. I regel skola de antagas till lokalsjuk-kassor och följaktligen hava sina medlemmar anslutna till de öppna centralsjuk-kassorna å de olika medlemmarnas resp. böningsorter. Allenast sådan yrkes- eller fabrikskassa, som vid tiden för förordningens utfärdande — d. v. s. i varje fall före utgången av detta år — har minst tvåårig sjukhjälpstid föreskriven i sina stadgar, kan vinna erkännande som

centralsjukkassa. Den skall då utöva verksamhet för sina medlemmar jämväl såsom lokalsjukkassa och sålunda sörja för medlemmarnas sjukförsäkring i hela den utsträckning, som eljest tillkommer lokal- och centralsjukkassa tillsammans.

I motion II: 444 av herr *Höglund* i Göteborg yrkas sådan ändring av förevarande paragraf, att även yrkes- eller fabrikskassa, vilken visserligen icke vid tiden för förordningens utfärdande men dock vid den föreslagna övergångstidens slut bereder sina medlemmar sjukpenning under en sjukhjälpstid av minst två år, skulle kunna antagas till centralsjukkassa; man skulle med andra ord lämna yrkes- och fabrikskassorna en viss tid på sig, under vilken de kunde anpassa sina stadgar enligt de i förordningen uppställda kraven. Såsom motivering för ändringsyrkandet åberopas innehållet i den skrivelse från Svenska maskinbefälsförbundet, som finnes omnämnd i propositionen sid. 74.

I likhet med departementschefen finner utskottet de i nämnda skrivelse åberopade förhållandena med avseende å maskinbefällets sjukkassor icke vara av beskaffenhet att böra föranleda någon ändring i paragrafen. För maskinbefälet finnas för närvarande åtminstone fyra registrerade sjukkassor. Det kan icke vara lämpligt att öppna möjlighet för samtliga dessa fyra kassor, avseende samma yrke, att driva verksamhet såsom centralsjukkassor. Såsom villkor för antagande till centralsjukkassa synes utskottet i varje fall böra gälla, att vederbörande kassa är organiserad som en rikssjukkassa och äger ett större antal medlemmar. Dessa förutsättningar äro ock för handen beträffande de kassor — det torde icke vara flera än 2 — som enligt paragrafens lydelse i Kungl. Maj:ts förslag skulle kunna ifrågakomma till vinnande av erkännande som centralsjukkassor. Emellertid torde det finnas ytterligare ett fåtal kassor, vilka äro riksorganisationer och hava relativt många medlemmar samt i övrigt intaga en ställning, som gör att kassornas antagande till centralsjukkassor synes lämplig, men vilka icke för närvarande hava den sjukhjälpstid föreskriven i sina stadgar, som enligt andra stycket av paragrafen är en förutsättning för sådant antagande. Utskottet finner önskvärt, att en kortare tid lämnas öppen för dylika kassor att, om de så vilja, anpassa sina stadgar med avseende å sjukhjälpstiden så, att de kunna antagas till centralsjukkassor. Emellertid torde därvid tillika böra i paragrafen intagas uttrycklig bestämmelse om att tillsynsmyndigheten vid ansökan om antagande har att pröva, huruvida med hänsyn till föreliggande förhållanden ansökningen lämpligen bör beviljas. Förutom åt ovan angivna förhållanden bör naturligen särskild uppmärksamhet därvid ägnas åt den sökande kassans ekonomiska bärkraft. Utskottet förutsätter, att antagande till centralsjukkassa icke skall förekomma i någon större utsträckning.

Utskottet förordar följaktligen, att i andra stycket av 46 § genomföres en mindre jämkning i enlighet med vad utskottet sålunda anfört.

I en till utskottet ingiven skrivelse har centralstyrelsen för De dövstummas allmänna sjuk- och begravningskassa anfört följande:

Sedan dövstumföreningen i Stockholm allt sedan 1876 enligt sina stadgar till medlemmarna utbetalat sjukhjälp efter vissa grunder, hade föreningens sjukhjälpverksamhet år 1903 övertagits av den nystartade De dövstummas all-

Motion II:
444.

Utskottet

Skrivelse från
De dövstummas
allmänna sbk.

männa sjuk- och begravningskassa, vilken sistnämnda är vunnit registrering. I samband därmed hade till kassan överförts 20.000 kronor av föreningens kapital, till stor del utgörande donationsmedel. År 1905 hade kassan erhållit en donation å 55,000 kronor. Dessa donationer hade möjliggjort låga avgifter för kassans medlemmar, och kassan kunde sägas hava arbetat å filantropisk grund. Medlemsantalet hade varierat mellan 700 och 800 och medlemmarna vore spridda över hela landet; flertalet vore dock bosatta i Stockholm. Med hänsyn till de dövstummas säregna förhållanden och svårigheten för dem att meddela sig med omgivningen hade kassan varit av stor betydelse för sina medlemmar. Ur nämnda synpunkter skulle det ock föreligga svårighet för medlemmarna att inordna sig i de erkända sjukkassor, som skulle tillskapas enligt det föreliggande förslaget. Då vidare kassans kapital till stor del utgjordes av donationsmedel, vore det önskvärt och rättvist, att detta obeskuret komme de dövstamma till del. Men även detta vore svårt att genomföra vid medlemmarnas eventuella överflyttning till erkända sjukkassor. En dylik överflyttning kunde för övrigt tänkas förhindrad därigenom, att dövstumhet ansåges såsom ett lyte, vilket enligt 9 § i förslaget till förordning om erkända sjukkassor lägger hinder i vägen för inträde i sådan kassa. Slutligen vore många av kassans medlemmar i en så dålig ekonomisk ställning, att de knappast kunde erlägga de avgifter, som komme att utkrävas av de erkända sjukkassorna. Centralstyrelsen finge anhålla, att utskottet ville beakta vad styrelsen sålunda anfört samt eventuellt förorda sådana ändringar i förslaget, att kassan kunde fortsätta sin verksamhet samt erhålla statsbidrag till denna.

Utskottet.

Utskottet finner visserligen tydligt, att dövstumhet ej i och för sig är att betrakta såsom sådant lyte, vilket enligt 9 §. andra stycket, lägger hinder i vägen för inträde i erkänd sjukkassa. Likaledes torde vara klart, att i den mån vid donationer till dövstumkassan knutits villkor, att de skänkta medlen skulle användas allenast för understöd åt dövstamma, dylika villkor skola beaktas vid en eventuell överflyttning av kassans medlemmar och tillgångar till erkända kassor. Emellertid synas onekligen åtskilliga omständigheter tala för, att de dövstamma i en eller annan ordning beredas tillfälle att i fortsättningen själva sörja för sin sjukförsäkring under erhållande likvisst av statsbidrag. Då önskemålen härom icke framförts tidigare under det förevarande ärendets beredning och någon utredning rörande lämpligaste sättet för deras tillgodoseende följaktligen icke föreligger, anser sig utskottet icke nu böra framlägga något förslag härutinnan. Emellertid uttalar utskottet en förhoppning, att Kungl. Maj:t under den övergångstid, som är föreslagen för sjukkassareformens genomförande, upptager de berörda önskemålen till övervägande samt vidtager de åtgärder, som vid en dylik prövning finnas påkallade.

Övergångsbestämmelserna.

För sjukkassareformens genomförande föreslås en övergångstid av tre år räknat från den 1 januari 1931. Beträffande sjukkassas skyldighet att utgiva ersättning för utgifter till sjukvård föreslås emellertid en längre övergångstid, nämligen till den 1 januari 1937.

Motioner.

I motion II: 417 av herr *Olsson* i Ramsta yrkas, att övergångstiden för sjukvårdsförsäkringens genomförande måtte utsträckas till den 1 januari 1941. I motion II: 489 av herr *Brännberg* m. fl. yrkas åter, att nämnda tid måtte för-

kortas, så att meddelandet av sjukvårdsförsäkring blir obligatoriskt för kassorna med ingången av år 1936.

Utskottet finner de av Kungl. Maj:t föreslagna övergångsbestämmelserna lämpliga och får sålunda, med avstyrkande av motionerna, tillstyrka bifall till propositionen i dessa delar.

Utskottet.

C. Statsbidragsbestämmelserna.

Kungl. Maj:ts förslag i denna del föranleder erinran från utskottets sida allenast såvitt angår nedan upptagna punkter.

Punkt 4.

Såsom i det föregående anmärkts, hava i motionerna I: 267 av herr *Östergren* m. fl. samt II: 443 av herr *Höglund* i Göteborg m. fl. och 491 av herr *Andersson* i Igelboda framställts yrkanden, att den under punkt 4, andra stycket b) förekommande föreskriften att sjukdagsbidrag ej skall utgå för dag, då medlem »eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst en krona», måtte utgå ur förslaget. Till stöd för dessa yrkanden har huvudsakligen åberopats, att föreskriften skulle vålla stora svårigheter för kassorna, särskilt vad anginge sådana medlemmar, som omväxlande utförde arbete för stat eller kommun, samt enskilda, att stadgandets innebörd med avseende å särskilda fall vore oklar, att det i allt fall icke vore berättigat vägra statsbidrag av den grund, att medlem åtnjöt ersättning från kommun, enär bidrag till sjukassorna från kommunernas sida icke vore föreskrivet samt ersättnings utgående från enskild icke föranledde indragning av statsbidraget, ävensom att det vore ett statsintresse att uppmuntra stats- och kommunalanställdas anslutning till sjukassorna, då sjukavlöningen till dessa befattningshavare i regel vore för knapp att existera på.

Motioner.

Utskottet har icke kunnat undgå att taga intryck av de sålunda framförda synpunkterna, vilka för övrigt understrukits i flera till utskottet inkomna skrivelser från olika sjukkasseorganisationer. Det torde kunna starkt ifrågasättas, huruvida de olägenheter och besvärligheter i kassornas administration, som det föreslagna stadgandet otvivelaktigt måste komma att medföra, skulle uppvägas av de eventuella besparingar för statsverket, som i följd av stadgandet kunde påräknas. Härtill kommer, att bestämmelsen skulle verka mycket ojämnt och sålunda i försäkringen införa ett irritationsmoment, som skulle verka oförmånligt för rörelsen och dess utveckling. Personalen vid Stockholms spårvägar, vilka drivas av ett enskilt bolag, vari staden äger aktiemajoriteten, skulle exempelvis icke komma att drabbas av föreskriften, medan däremot så skulle vara fallet beträffande motsvarande personal i sådana städer, där spårvägarna drivas såsom rent kommunala företag. Såsom i motionerna anförts, synes stadgandets innebörd ej heller fullt klar. Visserligen torde beträffande ett sådant fall, som åberopas i motionerna, att sjukkassemédlem uppbär sjukavlöning från en entreprenör, som för statens räkning utför visst arbete, få antagas, att där ej är fråga om sådan avlöning eller ersättning, som avses i den förevarande bestämmelsen. Men mera tycksamt ställer det sig enligt utskottets mening med avseende exempelvis å arvoden, som uppbäras för förtroendeuppdrag. Då slutligen bestäm-

Utskottet.

melsen åtminstone på en del platser med säkerhet skulle vålla avbräck för sjuk-kasseverksamheten, därigenom att vissa medlemsgrupper skulle utgå ur kas-sorna, har utskottet funnit sig böra förorda, att bestämmelsen icke upptages i den blivande författningen angående statsbidrag till sjukkassorna.

Punkt 5.

Enligt andra stycket i denna punkt skall det s. k. sjukvårdsbidraget begränsas till högst tre eller, då vård lämnas åt medlems barn under 15 år, högst fyra kronor årligen för varje sjukvårdsförsäkrad medlem, dock att för de fyra nord-ligaste länen maximigränsen är föreslagen till fyra resp. fem kronor.

Motion II:
491.

I motion II: 491 av herr *Andersson* i Igelboda har yrkats, att berörda be-stämmelser angående maximering av sjukvårdsbidraget måtte utgå ur förslaget.

Utskottet.

1927 års regeringsförslag upptog en generell maximigräns för sjukvårdsbi-draget av 3 resp. 4 kronor per år och sjukvårdsförsäkrad medlem. I det sakkun-nigförslag, som ligger till grund för den föreliggande propositionen, funnos där- emot inga motsvarande föreskrifter. De sakkunniga framhöllo, att det praktiska resultatet härav för statsverkets del icke torde bliva av någon större betydelse. Det vore nämligen ytterst osannolikt, att läkarvårdskostnaderna komma att stiga till sådant belopp, att en föreskrift i överensstämmelse med 1927 års förslag skulle hava någon verkan. Därest emellertid kostnaderna för glest befolkade orter någon gång skulle komma att stiga utöver vad som sålunda vore att be-räkna, vore det enligt de sakkunnigas mening skäligt, att staten bidroge till ut-jämningen av desamma. Departementschefen har däremot ansett en viss maxi-migräns böra stadgas, främst ur den synpunkten att staten ej borde genom sina bidrag uppmuntra till missbruk av försäkringen. Då emellertid sjukvårdsför-säkringen skall i första hand ombesörjas av lokalsjukkassorna samt dessa enligt 28 § i förslaget till förordning om erkända sjukkassor, jämförd med stats-bidragsbestämmelserna, icke komma att slutligen belastas med kostnader för läkarvård till högre belopp än 1 krona 50 öre per medlem, synes den anförda synpunkten icke i detta sammanhang kunna tillmätas någon större betydelse. Vid anförda förhållanden och under åberopande av vad de sakkunniga beträf-fande denna fråga anför, förordar utskottet bifall till motionen, d. v. s. att andra stycket i förevarande punkt måtte utgå.

D. Anslagsfrågor.

I riksstaten för innevarande budgetår upptages ordinarie förslagsanslag till sjukkasseväsendets befrämjande å 3,500,000 kronor samt ett extra förslagsanslag till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, å 200,000 kronor.

I skrivelse den 24 september 1929 har socialstyrelsen gjort framställning om att dessa anslag måtte för budgetåret 1930—1931 höjas, det förstnämnda till 3,760,000 kronor och det sistnämnda till 220,000 kronor. Såsom motiv för höj-ningarna har åberopats dels en väntad fortsättning av den på senaste tiden kon-staterade ökade sjukdomsfrekvensen, dels en fortgående stegring i den hastighet, varmed sjukkassemedlemmarnas antal ökas.

I statsverkspropositionen har på anförda skäl uttalats, att anslagen syntes kunna begränsas till, det som avser sjukkasseväsendets befrämjande, 3.670.000

kronor och det som avser bidrag till sjukkassor, vilka meddela moderskapsunderstöd, 210,000 kronor. Emellertid har hänvisats till att förslag rörande omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet vore avsett att föreläggas riksdagen. I sammanhang därmed har uttalats, att genomförandet av detta förslag ej syntes komma att i nämnvärd grad medföra rubbning i grunderna för statsbidragets utgående under budgetåret 1930—1931, men att riksdagens medgivande borde inhämtas till att förevarande anslag finge redan under nästa budgetår anlitas jämväl för bidrag enligt de föreslagna nya grunderna, i den mån sjukkassorna inrättade sig efter de krav, som utgjorde förutsättningen för sådana bidrag. Med hänsyn härtill föreslås i statsverkspropositionen, att riksdagen i avbidan på särskild proposition i ämnet måtte beräkna nu ifrågavarande anslag (femte huvudtiteln punkt 21 och 22) till angivna belopp, 3,670,000 kronor och 210,000 kronor.

I propositionen nr 154 föreslås, att riksdagen måtte bevilja ifrågavarande belopp samt medgiva, att för användningen av anslaget till sjukkasseväsandets befämjande skola gälla grunder, i huvudsak överensstämmande med propositionen bifogat förslag till bestämmelser i sådant hänseende (se Bilaga till utskottets utlåtande).

Kungl. Maj:ts beräkningar rörande anslagens erforderliga storlek hava ej givit utskottet anledning till någon erinran. Beträffande det omförmälda förslaget till statsbidragsbestämmelser har utskottet yttrat sig i det föregående.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte antaga följande vid Kungl. Maj:ts proposition nr 154 fogade förslag till

Utskottet.

Utskottets
hemställan.

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 9, 44, 45 och 89 §§ i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar skola, 3 § sådan densamma lyder enligt lag den 18 juni 1926 (nr 218), i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Med understödsförening förstås i denna lag sådan förening för inbördes bistånd, som avser att utan affärsmissigt drivande av försäkringsrörelse

bereda medlem pension efter avgång från tjänst, efter uppnående av viss ålder eller vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan (invaliditet); vid medlems — — — eller barn;

bereda sjukhjälp eller moderskapshjälp;

eller idka — — — hänförlig verksamhet.

Understödsförening, som — — — lag *pensionskassa*.

3 §.

Där ej för visst slag av registrerad understödsförening är i lag eller författning annorlunda särskilt stadgat, äge sådan förening icke utan tillstånd av tillsynsmyndigheten utöva verksamhet, vilken är främmande för det ändamål, som avses med föreningens understödsverksamhet.

Registrerad understödsförening må ej — — — en medlem.

9 §.

Understödsförenings firma skall innehålla ordet »understödsförening». Avser sådan förening uteslutande eller huvudsakligen att bereda sjukhjälp, må dock föreningen i stället i firman hava ordet »sjukkassa».

I understödsförenings firma må ej ordet »bolag» eller eljest något, som betecknar ett bolagsförhållande, och ej ordet »bank» intagas på sådant sätt, att därav kan föranledas det misstag, att firman innehaves av ett bolag eller av en bank. Ej heller må firman innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »försäkring». Annan förening än den, vilken i enlighet med vad därom finnes särskilt stadgat är antagen till erkänd sjukkassa, må icke i firman hava ordet »erkänd».

Firman skall — — — understödsförenings firma.

44 §.

Beslut om ändring av understödsförenings stadgar vare ej giltigt, med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande föreningssammanträden, därav minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Har beslut om sådan ändring i erkänd sjukkassas stadgar, som må erfordras för erkännandets bibehållande, å sammanträde biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande, vare det ock giltt.

Där stadgeändringen — — — till efterrättelse.

Stadgeändring, som avser inskränkning av rätt till understöd, äge ej tillämpning i fråga om rätt till pension eller sjukhjälp, med avseende å vilken pensionsfallet eller sjukdomsfallet inträffat innan beslutet om ändringen fattades eller, där beslutet för att bliva giltigt måst fattas å flera sammanträden, innan beslutet fattades å det sista sammanträdet.

45 §.

För giltighet av beslut om understödsförenings trädande i likvidation i andra fall, än i 49 och 68 §§ sägs, gälle de i 44 § första stycket första punkten samt andra och fjärde styckena stadgade villkor.

Lag samma vare angående beslut om överlåtelse av understödsförenings rörelse eller viss del därav på sätt i 61 och 68 §§ förmäles. I fråga om beslut om överlåtelse av viss del av erkänd sjukkassas rörelse skall, där överlåtelsen

erfordras för bibehållande av erkännandet, vad i 44 § första stycket andra punkten stadgas äga motsvarande tillämpning.

Måste beslut — — — sista sammanträdet.

89 §.

Rätt till sjukhjälp eller moderskapshjälp eller till kapitalunderstöd, i vad det icke överstiger femhundra kronor, kan ej överlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

Hurusom pension — — — i utsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1931, och upphör lagen den 4 juli 1910 (nr 77) om sjukkassor vid samma tidpunkt att gälla. Därvid skall emellertid iakttagas

att, därest sjukkassa eller fortsättningskassa vid nämnda tid är registrerad enligt sistnämnda lag, denna skall fortfara att gälla för kassan, intill dess kassan blivit registrerad enligt lagen om understödsföreningar, likväl ej längre än till den 1 januari 1934;

att för förening, som nu nämnts, skall, där föreningen trätt i likvidation eller försatts i konkurs medan lagen om sjukkassor gällde för föreningen, nämnda lag jämväl efter den 1 januari 1934 lända till efterrättelse, intill dess likvidationen eller konkursen avslutats;

att rättigheter och skyldigheter, vilka för sådan förening uppkommit medan lagen om sjukkassor var för föreningen gällande, skola bedömas efter nämnda lag; dock att förening, som ej registrerats enligt lagen om understödsföreningar, icke må efter den 1 januari 1934 hos domstol eller annan myndighet göra gällande sådan rättighet;

samt att förseelse mot lagen om sjukkassor skall bedömas efter nämnda lag även efter det lagen upphört att gälla för den förening, beträffande vars verksamhet förseelsen blivit begången.

Där enligt vad ovan sagts lagen om sjukkassor skall beträffande viss förening gälla efter den 1 januari 1931, skall vidare iakttagas

att medlem i föreningen, som vinner inträde i erkänd sjukkassa, må oberoende av vad i 9 § av lagen är stadgat kvarstå i föreningen för beredande av allenast begravningshjälp;

att bestämmelsen i 13 § andra stycket av lagen icke må utgöra hinder för att, därest medlem i sammanhang med utträde eller uteslutning ur föreningen vinner inträde i erkänd sjukkassa, till denna utbetalas visst belopp av föreningens tillgångar;

samt att beslut om sådan ändring i föreningens stadgar, som avses i 57 § andra stycket och tredje stycket första punkten, må anses giltigt, där det å sammanträde biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande och godkänts av tillsynsmyndigheten; dock att vad i tredje stycket andra punkten och fjärde stycket av sistnämnda paragraf är stadgat skall gälla.

Har förening, som vid denna lags ikraftträdande är registrerad enligt lagen om sjukkassor, sedermera vunnit registrering såsom understödsförening, må beslut, vilket före den 1 januari 1934 fattas om sådan ändring av stadgarna, som erfordras för att föreningen skall kunna antagas till erkänd sjukkassa, eller om överlåtelse av föreningens rörelse eller viss del därav å erkänd sjukkassa, anses giltigt, därest det å sammanträde biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande. Är för beslutets giltighet i stadgarna uppställt villkor utöver vad enligt lagen om understödsföreningar är bestämt eller erfordras enligt samma lag, att beslutet gillas av tillsynsmyndigheten, lände dock bestämmelse i sådant hänseende till efter rättelse.

Då förening, vilken är införd i sjukkasseregistret, registreras enligt lagen om understödsföreningar, skall föreningen avföras ur nämnda register.

B) att riksdagen, med förklarande att det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 154 fogade förslaget till förordning om erkända sjukkassor ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Förordning om erkända sjukkassor.

I. Om antagande av erkända sjukkassor.

1 §.

Registrerad understödsförening, vilken enligt sina stadgar meddelar sjukhjälp och moderskapshjälp i enlighet med vad i denna förordning föreskrives, må på sätt i förordningen sägs antagas till *erkänd sjukkassa*.

Meddelas understöd som ovan avses i den omfattning, som därför i denna förordning finnes särskilt stadgat, må föreningen vid antagandet tilldelas benämningen *centralsjukkassa*.

Annan erkänd sjukkassa än centralsjukkassa benämnes i denna förordning *lokalsjukkassa*.

2 §.

Understödsförening antages till erkänd sjukkassa av den i 69 § i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar omförmälda tillsynsmyndighet.

Med antagande följer rätt till statsbidrag i enlighet med därför fastställda grunder.

3 §.

Ansökan om antagande till erkänd sjukkassa skall göras av föreningens styrelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Vid ansökningen skola fogas enligt fastställda formulär avfattade uppgifter rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, civilstånd, ålder, yrken och tillförsäkrat understöd ävensom angående föreningens tillgångar och skulder samt av samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse av bidrag till föreningen. Nämda handlingar skola vara försedda med styrelseledamöternas bevittnade namnunderskrifter.

Söker förening antagande till lokalsjukkassa och finnes för dess blivande verksamhetsområde centralsjukkassa, skall tillsynsmyndigheten inhämta yttrande i ärendet från sistnämnda kassas styrelse.

4 §.

Understödsförening, som avser att utöva verksamhet såsom *lokalsjukkassa*, skall för att kunna antagas till erkänd sjukkasse till verksamhetsområde hava viss eller vissa närgränsande kommuner och bestå av minst etthundra medlemmar. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må jämväl förening, vars verksamhetsområde omfattar allenast viss del av kommun eller som består av mindre än etthundra, dock minst femtio, medlemmar, antagas.

Förening, som avser att utöva verksamhet såsom *centralsjukkassa*, skall till verksamhetsområde hava ett eller flera landstingsområden eller stad, som icke deltagar i landsting. För annan stad än nu nämnd må, såvida sjukkasseverksamheten därstädes vid tidpunkten för denna förordnings utfärdande nått större omfattning och är mera enhetligt organiserad, med tillsynsmyndighetens begivande särskild centralsjukkassa kunna antagas.

5 §.

För ett och samma landstingsområde eller en och samma stad må allenast en centralsjukkassa samt för en och samma kommun eller del därav allenast en lokalsjukkassa antagas.

Har centralsjukkassa antagits enbart för stad, må lokalsjukkassa för staden icke antagas.

Sökes antagande till centralsjukkassa eller lokalsjukkassa för ett och samma område av mer än en understödsförening, skall tillsynsmyndigheten söka åvägbringa jämkning beträffande de avsedda verksamhetsområdena eller överlåtelse enligt 68 § i lagen om understödsföreningar på en av föreningarna av den eller de andras rörelse eller på en för ändamålet bildad förening av samtliga de sökandes rörelse. Kan överlåtelse som nu sagts icke åvägbringas, har tillsynsmyndigheten att pröva, vilken förening må anses lämpligast, därvid hänsyn särskilt bör tagas till föreningarnas medlemsantal. Vad nu stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där antagande sökes allenast av en förening men anledning finnes antaga, att ansökan framdeles kommer att göras även av annan, för ändamålet lämplig förening.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Finnas ej stadgarnas bestämmelser om avgifter och fondbildning betryggande för föreningens förmåga att fullgöra sina förbindelser, eller innehålla stadgarna föreskrifter, som med hänsyn till ändamålet med föreningens verksamhet prövas vara obehöriga, skall antagande vägras.

6 §.

Understödsförening skall för att kunna antagas till erkänd sjukkasse hava i sina stadgar angivet:

- 1) vilket område föreningens verksamhet skall omfatta;
- 2) under vilka villkor medlem må uteslutas;
- 3) i vilken ordning beslut om uttaxering å medlemmarna skall fattas och efter vilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 4) huru de medel må användas, vilka på grund av medgivande enligt 35 § icke skola avsättas till fond eller skola från fond avskiljas; samt
- 5) huru i händelse av föreningens upplösning, där ej överlåtelse på sätt i 50 och 61 §§ i lagen om understödsföreningar sägs kommer till stånd, med behållna tillgångar skall förfaras.

Avser föreningen att driva verksamhet såsom *lokalsjukkasse*, skola stadgarna härutöver innehålla, att föreningen skall vara pliktig utöva nödig sjukkontroll och uppbära medlemsbidrag för den centralsjukkasse, vilken medlemmarna tillhöra, samt i övrigt tillhandagå nämnda kassa vid åtgärder i dess förvaltning ävensom att en av föreningens revisorer skall utses av centralsjukkassan.

Stadgarna för förening, vilken önskar antagas till erkänd sjukkasse, skola i tillämpliga delar överensstämma med vad under II—V samt VII i denna förordning föreskrives.

7 §.

Erkänd sjukkassas firma skall innehålla orden »erkänd sjukkasse».

Centralsjukkassas firma skall innehålla orden »erkänd centralsjukkasse». Lokalsjukkassas firma må ej innehålla ordet »central» i omedelbart samband med ordet »sjukkasse».

8 §.

Erkänd sjukkasse vare i fråga om statlig inrättning för social verksamhet pliktig samt i fråga om annan inrättning för sådan verksamhet berättigad att mot skäligt vederlag, som i brist på åsämjande bestämmes av Konungen, för inrättningens räkning åtaga sig verksamhet inom sitt område. Medför verksamheten ekonomiska förpliktelser för kassan, skall dock i sist avsedda fall tillsynsmyndighetens tillstånd inhämtas. Verksamheten må avse även andra än kassans medlemmar.

Utöver vad nu sagts må annan verksamhet än som i 1 § angives icke utövas av erkänd sjukkasse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

II. Om stadgarnas bestämmelser rörande medlemskap.**9 §.**

Till medlem av erkänd sjukkasse må icke, utom då fråga är om inträde i centralsjukkasse av i kassans tjänst anställd person, antagas annan än den, som är bosatt inom kassans verksamhetsområde.

Person, som saknar fast bostad, anses enligt denna förordning vara bosatt å sin mantalsskrivningsort.

Inträde i erkänd sjukkasse må vidare beviljas allenast den, som fyllt femton men icke femtio år, har god hälsa och icke är behäftad med lyte, vilket medför eller skäligen kan förväntas medföra väsentlig nedsättning av arbetsförmågan eller påkalla läkarvård i större utsträckning. Vad nu stadgats gäller icke vid inträde i centralsjukkasse genom indirekt anslutning på sätt i 11 § sägs eller vid bildande av lokalsjukkasse av anledning, varom i 19 § förmäles, eller vid överlåtelse å erkänd sjukkasse av annan understödsförenings rörelse eller viss del därav på sätt i 61 och 68 §§ i lagen om understödsföreningar sägs.

10 §.

Med de i 9 och 16 §§ stadgade inskränkningarna skall rätt till inträde i *lokalsjukkasse* tillkomma envar inom kassans verksamhetsområde bosatt man eller kvinna, vars ålder icke överstiger fyrtio eller, där inträde sökes inom tolv månader från det kassan antagits till erkänd sjukkasse, fyrtiofem år.

Vad sålunda stadgats äger dock icke tillämpning i fråga om den, som utslutits ur erkänd sjukkasse av annan än i 15 § angiven grund.

11 §.

Rätt till inträde i *centralsjukkasse* skall tillkomma dels envar medlem av lokalsjukkasse inom verksamhetsområdet (*indirekt ansluten medlem*) dels ock med de i 9 och 16 §§ stadgade inskränkningarna envar å ort inom verksamhetsområdet, för vilken lokalsjukkasse icke finnes, bosatt person, vars ålder icke överstiger fyrtio eller, där inträde sökes inom tolv månader från det kassan antagits till erkänd sjukkasse, fyrtiofem år (*direkt ansluten medlem*).

Centralsjukkasse skall likväl ej vara pliktig att såsom direkt ansluten medlem mottaga den, som utslutits ur erkänd sjukkasse av annan än i 15 § angiven grund.

12 §.

I erkänd sjukkasse må icke någon vinna inträde eller kvarstå allenast för beredande av moderskapshjälp.

13 §.

Lokalsjukkasse skall som villkor för medlemskap uppställa, att medlem jämväl skall vara medlem av centralsjukkassan för den ort, där han är bosatt.

Centralsjukkasse skall som villkor för medlemskap uppställa, att medlem, bosatt å ort inom verksamhetsområdet för vilken lokalsjukkasse finnes, skall vara medlem jämväl av sistnämnda kassa.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

14 §.

I rätten att utträda ur erkänd sjuk-kassa må begränsning ej vara föreskriven i kassans stadgar.

15 §.

Flyttar medlem av erkänd sjuk-kassa från kassans verksamhetsområde till ort, för vilken annan erkänd kassa finnes, eller till utlandet, äge han, där ej nedan annorlunda stadgas, kvarstå i förstnämnda kassa allenast intill utgången av månaden näst efter den, under vilken flyttningen skedde. Medlem, som är anställd i centralsjuk-kassas tjänst, må dock såsom direkt ansluten medlem kvarstå i centralsjuk-kassan.

Bosätter medlemmen sig inom verksamhetsområdet för annan erkänd sjuk-kassa, vare han berättigad att utan hinder av vad i 9 § tredje stycket är stadgat och utan erläggande av inträdesavgift ingå såsom medlem i denna kassa i närmast motsvarande sjukhjälpklass (*överflyttning*), dock att anmälan om inträdet skall göras före utgången av månaden näst efter den, under vilken flyttningen skedde, och att stadgade avgifter för tiden intill överflyttningen skola vara erlagda. Överflyttningen skall anses hava ägt rum med utgången av den månad, under vilken anmälan om inträde gjordes. Var medlemmen vid denna tidpunkt på grund av redan inträffad sjukdom eller barnsörd berättigad till understöd, skall dock, där ej annat överenskommit mellan kassorna, överflyttningen anses hava skett först med utgången av den månad, under vilken han blivit återställd eller löpande understöd tid gått till ända.

Har medlemmen under en tid av minst fem år, räknat tillbaka från tidpunkten för överflyttningen, varit tillförsäkrad mera omfattande sjukhjälp än den, varmed han till följd av överflyttningen måste åtnöjas, och överflyttar medlemmen inom tre år från nämnda tidpunkt till annan kassa, vare han därvid berättigad till inträde i sjukhjälpklass, som närmast motsvarar den högre klass, han sålunda förut tillhört.

Vad i *andra stycket* stadgas skall i tillämpliga delar gälla jämväl då indirekt ansluten medlem av centralsjuk-kassa flyttar till ort inom verksamhetsområdet, för vilken lokalsjuk-kassa icke finnes, och då direkt ansluten medlem av centralsjuk-kassa flyttar till ort inom verksamhetsområdet, för vilken lokalsjuk-kassa finnes,

Vad i *andra och tredje styckena* stadgas skall i tillämpliga delar gälla jämväl då indirekt ansluten medlem av centralsjuk-kassa flyttar till ort inom verksamhetsområdet, för vilken lokalsjuk-kassa icke finnes, och då direkt ansluten medlem av centralsjuk-kassa flyttar till ort inom verksamhetsområdet, för vilken lokalsjuk-kassa finnes.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Där överenskommelse i sådant hänseende träffats med utländsk myndighet eller sjukkasseorganisation, skola bestämmelserna angående överflyttning äga motsvarande tillämpning beträffande i överenskommelsen avsedd person. Sådan överenskommelse skall vara godkänd av tillsynsmyndigheten.

16 §.

Frånsett att medlem av lokalsjuk-kassa skall vara medlem av centralsjuk-kassa, må icke någon å samma tid vara medlem av mer än en erkänd sjuk-kassa. Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en erkänd sjuk-kassa, skall han äga kvarstå allenast i kassa, inom vars verksamhetsområde han är bosatt. Driver mer än en av kassorna verksamhet å medlemmens boningsort eller ingår denna ej i verksamhetsområdet för någon av kassorna, skall han äga kvarstå allenast i den kassa, vari han först inträtt.

17 §.

Erkänd sjuk-kassas stadgar må såsom uteslutningsgrund, utöver vad som följer av bestämmelserna i 13, 15, 16 och 19 §§, upptaga allenast, att medlem vid ansökan om inträde eller övergång till högre sjukhjälpklass svikligen uppgivit eller förtegat något förhållande, som kan antagas vara av betydelse vid prövningen av sådan ansökan, genom svikligt förfarande förskaffat sig eller sökt förskaffa sig understöd från kassan eller underlåtit att ställa sig till efterrättelse kassans stadgar eller styrelsens i behörig ordning utfärdade föreskrifter. Försummelse med avseende å avgiftsbetalning må allenast i den i 18 § stadgade ordning föranleda medlemskaps upphörande.

Har beträffande medlem av erkänd sjuk-kassa omständighet inträffat, som kassan finner böra föranleda medlemmens uteslutande, skall det åligga kassans styrelse att genom rekommenderat brev under medlemmens sista kända adress giva medlemmen underrättelse därom, därvid skäligen må föreskrivas medlemmen för avgivande av förklaring.

18 §.

Häftar medlem av erkänd sjuk-kassa vid utgången av andra månaden efter den, under vilken stadgad avgift eller uttaxerat belopp senast skolat betalas, fortfarande för avgift eller belopp som nu sagts, skall han anses hava utträtt ur kassan vid nämnda tidpunkt, där ej kassans styrelse dessförinnan av särskild anledning medgivit honom ytterligare anstånd med betalningen.

Anmäler sig den, som sålunda utträtt ur kassan, inom tolv månader efter utträdet till återinträde i kassan och har hans hälsotillstånd under tiden ej försämrats, må kassan, under förutsättning att samtliga avgifter för den förflutna tiden erläggas, bevilja sådant inträde (*återinträde*), oaktat de i 9 § tredje stycket angivna förutsättningarna ej äro för handen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

19 §.

Uppnår i centralsjukkassa antalet direkt anslutna medlemmar från kommun, för vilken lokalsjukkassa icke finnes, talet etthundra, skall centralsjukkassans styrelse, där ej tillsynsmyndigheten annorledes förordnar, vidtaga åtgärder för upprättande av en lokalsjukkassa för kommunen. För detta ändamål skall styrelsen uppgöra förslag till stadgar för lokalsjukkassa och förelägga detta till antagande vid sammanträde, till vilket nämnda medlemmar kallats. Kommer lokalsjukkassa ej till stånd inom ett år från det sådant sammanträde hållits och har antalet direkt anslutna medlemmar från kommunen ej nedgått under etthundra, skola dessa medlemmar, där ej tillsynsmyndigheten beträffande vissa av dem annorledes bestämmer, uteslutas ur centralsjukkassan. Beslut om uteslutning får dock ej medföra inskränkning i rätten till understöd vid sjukdomsfall eller barnsörd, som inträffat före det underrättelse om beslutet kommit eller bort komma medlemmen tillhanda.

Kommer av anledning, som i första stycket sägs, lokalsjukkassa till stånd, skall till densamma utbetalas behörig andel av centralsjukkassans sjukhjälpfond, beräknad efter grunder som fastställts av tillsynsmyndigheten.

III. Om stadgarnas bestämmelser rörande understöd.

20 §.

Sjukhjälp till medlem av erkänd sjukkassa skall, där ej i denna förordning annorlunda stadgas, minst omfatta dels *ersättning för utgifter till läkarvård* dels ock ett understöd i penningar för varje dag (*sjukpenning*). Dock äger den, som icke har eget förvärvsarbete, ävensom gift kvinna vara medlem av erkänd sjukkassa för beredande av allenast ersättning för utgifter till läkarvård samt den, som på grund av lag eller utfästelse är berättigad att av annan vid sjukdom erhålla läkarvård, vara medlem av sådan kassa för beredande av allenast sjukpenning.

Möter större svårighet för samtliga eller vissa av sjukkassas medlemmar att förskaffa sig läkarvård, må tillsynsmyndigheten medgiva, att i stället för ersättning för utgifter till dylik vård annat likvärdigt understöd må utgå åt dessa medlemmar.

21 §.

Ersättning för utgifter till läkarvård skall utgivas vid varje sjukdom, som enligt läkares utsago kräver dylik vård, och minst motsvara två tredjedelar av det belopp, vartill den sjukes utgifter för sådan läkarvård, som kan meddelas av envar legitimerad läkare, kostnaderna för läkares resa häri inräknade, uppgått eller, där nämnda utgifter överstigit det belopp, vartill desamma enligt av Konungen fastställd taxa bort uppgå, två tredjedelar av sistnämnda belopp.

Styrkes med läkarintyg, att vård å sjukvårdsanstalt (*sjukhusvård*) är erforderlig, skall i stället för ersättning, som i första stycket avses, utgivas ersätt-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

ning för den sjukes intagande och vård å sjukvårdsanstalt, dock endast därest han intages å anstalt, som drives av staten, landsting eller kommun eller till vars drift statsbidrag utgår, eller vård beredes honom genom pensionsstyrelsens försorg, samt allenast intill belopp, vad vården angår, som skulle hava utgått för den sjukes vård å allmän sal å lasarett, drivet av det landsting eller den i landsting ej deltagande stad, inom vars område den sjuke är bosatt.

Ersättning varom i denna paragraf förmäles må meddelas jämväl vid sjukdom, som drabbat medlems barn under femton år.

Önskar lokalsjukkassa utgiva ersättning för utgifter till sjukvård i vidare omfattning än i första stycket föreskrives eller utgiva sådan ersättning jämväl vid sjukdom, som drabbat medlems barn under femton år, skall tillsynsmyndighetens medgivande därtill inhämtas.

22 §.

Sjukpenning må icke tillförsäkras annan än den, som för erhållande av sådant understöd är medlem av kassan.

23 §.

Där ej i denna förordning annorlunda stadgas, skall sjukpenning utgivas vid varje sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan eller för vars botande den sjuke enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

Sjukpenning må ej utgivas i anledning av ålderdomssvaghet, som icke är förenad med verklig sjukdom, och ej heller för sjukdomsfall, som den sjuke avsiktligt eller vid förövande av handling, för vilken straff ådömts honom, ådragit sig, eller för tid, då den sjuke undergår frihetsstraff eller i anledning av brott enligt domstols förordnande är intagen i allmän uppfostringsanstalt, särskild vårdanstalt eller interneringsanstalt eller då han vistas å *allmän arbetsanstalt*. Ej heller må sjukpenning utgivas vid sjukdom, varigenom arbetsförmågan icke blivit nedsatt med minst en fjärdedel, såvida ej den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete eller vård beredes honom genom pensionsstyrelsens försorg.

Sjukpenning må ej utgivas i anledning av ålderdomssvaghet, som icke är förenad med verklig sjukdom, och ej heller för sjukdomsfall, som den sjuke avsiktligt eller vid förövande av handling, för vilken straff ådömts honom, ådragit sig, eller för tid, då den sjuke undergår frihetsstraff eller i anledning av brott enligt domstols förordnande är intagen i allmän uppfostringsanstalt, särskild vårdanstalt eller interneringsanstalt eller då han vistas å *tvångsarbetsanstalt*. Ej heller må sjukpenning utgivas vid sjukdom, varigenom arbetsförmågan icke blivit nedsatt med minst en fjärdedel, såvida ej den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete eller vård beredes honom genom pensionsstyrelsens försorg.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

24 §.

Erkänd sjukkasse må såsom villkor för sjukhjälps utbekommande föreskriva, att den sjuke skall underkasta sig undersökning, vård och föreskrift av läkare så ock, där läkare funnit det för sjukdoms lyckliga utgång eller för sjukdomstids förkortande vara av betydelse, att den sjuke vårdas å sjukvårdsanstalt, underkasta sig sådan vård. Är ej den sjuke av kassan tillförsäkrad ersättning för behandling och vård, som nu sagts, skall kassan ändock vara pliktig utgiva sådan ersättning.

Såsom villkor för sjukpenningens utbetalande må erkänd sjukkasse vidare föreskriva, att den sjuke ej må under sjukdomstiden vistas utanför den kommun, där han är bosatt, med mindre kassan medger det eller läkare förklarar det erforderligt för hälsans återvinnande.

25 §.

Utgiver erkänd sjukkasse ersättning för sjukhusvård, äger kassan minska den sjuke för vårdnadstiden tillkommande sjukpenning med belopp motsvarande kassans kostnader för vården. Är den sjukens familj eller annan för sitt uppehälle av honom väsentligen beroende, må dock högst halva sjukpenningen på detta sätt avdragas.

26 §.

Sjukpenning må ej utgivas för de tre första dagarna vid varje sjukdomsfall, den dag då sjukdomsfallet inträffade inberäknad, och ej heller för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts hos sjukkassan, där det ej är uppenbart, att hinder mött för anmälan verkställande. I vidare mån än nu sagts må rätten till sjukhjälp vid sjukdomens början ej vara inskränkt; dock att rätten till sjukpenning må vara begränsad till tid, då sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan eller under vilken den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

27 §.

Sjukpenning skall vara bestämd i hela krontal eller i hela krontal ökade med 50 öre.

I varje erkänd sjukkasse skall kunna erhållas försäkring till sjukpenning å en, två, tre och fyra kronor. Dock äger kassa att för försäkring till högre sjukpenning än en krona i sina stadgar uppställa sådana särskilda villkor, som påkallas för ernående av ett skäligt förhållande mellan sjukpenning samt medlems arbetsinkomst och ekonomiska ställning.

28 §.

Sjukhjälp, som består i ersättning för utgifter till annan sjukvård än sjukhusvård, utgår, såvitt angår medlem av lokalsjukkasse eller sådan medlems barn under femton år, i sin helhet från *lokalsjukkasse* samt i övrigt från *cen-*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tralsjukkassa. I den mån lokalsjukkassas sammanlagda utgifter för nämnda ändamål, för år räknat, överstiga ett belopp, motsvarande tre kronor eller, då fråga är om lokalsjukkassa, vilken meddelar understöd som nu sagts jämväl åt medlems barn under femton år, fyra kronor för varje medlem, som tillförsäkrats sådant understöd, skall kassan äga att av centralsjukkassan utbetomma det överskjutande beloppet. Medlemsantalet beräknas efter förhållandet den 31 december det år utgifterna avse.

Lämnar tillsynsmyndigheten på sätt i 20 § andra stycket sägs medgivande att i stället för ersättning för utgifter till läkarvård annat understöd må utgå, skall tillsynsmyndigheten tillika, där så erfordras, bestämma, huru kostnaden för sådant understöd skall fördelas mellan lokalsjukkassa och centralsjukkassa.

29 §.

Med avseende å sjukhjälp i form av ersättning för sjukhusvård eller sjukpenning skall sjukhjälpstiden i *lokalsjukkassa* vara bestämd till *tjuguen* dagar för varje sjukdomsfall. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukhjälp som nu sagts meddelats av kassan eller av centralsjukkassa, till vilken medlemmen är ansluten, eller av erkänd sjukkassa som han tidigare tillhört, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

Lokalsjukkassa, vilken har minst femhundra medlemmar och kan redovisa sjukhjälpfond till belopp, som prövas vara med hänsyn till omständigheterna betryggande, må av tillsynsmyndigheten medgivas rätt att meddela sjukhjälp som i första stycket avses under nittio dagar för varje sjukdomsfall, med begränsning som ovan sagts för sjukdomsfall, vilka inträffa inom nittio dagar efter det sjukhjälp senast meddelats. Innan medgivande som nu sagts lämnas av tillsynsmyndigheten, skall yttrande i ärendet inhämtas från centralsjukkassans styrelse.

I *centralsjukkassa* må sjukhjälpstiden ej vara i vidare mån begränsad än att, där sjukhjälp i form av ersättning för sjukhusvård eller sjukpenning från centralsjukkassa ensam eller från lokalsjukkassa jämte centralsjukkassa på grund av ett sammanhängande sjuklighetstillstånd utgått under två år, sådan sjukhjälp ej vidare utgår. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukhjälp som nu sagts meddelats av centralsjukkassa, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

29 §.

Med avseende å sjukhjälp i form av ersättning för sjukhusvård eller sjukpenning skall sjukhjälpstiden i *lokalsjukkassa* vara bestämd till *aderton* dagar för varje sjukdomsfall. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukhjälp som nu sagts meddelats av kassan eller av centralsjukkassa, till vilken medlemmen är ansluten, eller av erkänd sjukkassa som han tidigare tillhört, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

30 §.

Centralsjuk-kassa skall vid barnsbörd utgiva moderskapshjälp åt kvinnlig medlem, som omedelbart före barnsbörden varit medlem av erkänd sjuk-kassa under oavbrutet minst tvåhundra-sjuttio dagar.

Moderskapshjälpen skall minst omfatta *antingen* visst belopp i penningar för varje dag (*moderskapspenning*), motsvarande den sjukpenning barnaföderskan är tillförsäkrad eller, där hon ej är tillförsäkrad sådant understöd, utgörande en krona, *eller ock* vård å förlossningshem samt utgå under minst tjuguen dagar. För kvinna, som medgivits övergång från lägre till högre sjukpenning, skall dock moderskapspenning vid barnsbörd, som inträffar inom tvåhundra-sjuttio dagar från övergången, utgå med belopp, motsvarande den lägre sjukpenningen.

Moderskapshjälp må utgivas allenast åt kvinna som i första stycket sägs samt ej för längre tid än femtiosex dagar, därav högst fjorton dagar före barnsbörden, och icke för tid, då barnaföderskan ej avhåller sig från förvärvsarbete, eller för tid, då hon är berättigad till sjukhjälp från kassan eller från lokal-sjuk-kassa.

31 §.

Medlem av erkänd sjuk-kassa, för vilken läkarintyg angående hälsotillståndet vid inträdet i kassan icke fordrats, må icke tillerkännas sjukhjälp för sjukdomsfall, som inträffar under de första sextio dagarna efter inträdet (*väntetid*). För medlem, vilken medgivits övergång från mindre till mera omfattande sjukhjälp, skall under motsvarande förutsättning sjukhjälp vid sjukdom, som inträffar under de första sextio dagarna efter övergången, utgå i den mindre omfattningen. Vad sålunda stadgats gäller dock icke, där sjukdomen föranletts av olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan eller efter övergången till den mera omfattande sjukhjälp, samt ej heller i fråga om medlem, vilken på grund av sin anställning varit pliktig att inträda i kassan.

Lämnar erkänd sjuk-kassa ersättning för utgifter till sjukvård vid sjukdom, som drabbat medlems barn under femton år, skola därvid bestämmelserna i första stycket äga motsvarande tillämpning med avseende å medlems barn.

Väntetid må icke tillämpas vid inträde i centralsjuk-kassa såsom indirekt ansluten medlem och ej heller vid överflyttning, vid återinträde eller vid bildande av lokalsjuk-kassa av anledning som i 19 § sägs. I intet fall må väntetid vara bestämd till längre tid än etthundra-tjugu dagar.

32 §.

I erkänd sjuk-kassas stadgar må bestämmas, att för sjukdomsfall, vid vilket den sjuke jämlikt lag eller författning eller på grund av utfästelse är berättigad att av annan erhålla avlöning eller annan ersättning eller vård, som ej utgör fattigvård, sjukhjälp ej skall utgå eller rätten därtill vara på visst sätt begränsad. Dock må ej föreskrivas begränsning i rätten till sjukhjälp under den

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

i 29 § sista stycket stadgade sjukhjälpstid på grund av att den sjuke må vara berättigad till pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Vad sålunda stadgats gäller ock i tillämpliga delar i fråga om moderskapshjälp.

Vid sjukdom, därför den sjuke jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring är berättigad att erhålla ersättning, må sjukpenning från erkänd sjuk-kassa utgivas med högst det belopp för dag räknat, varmed den sjukpenning han tillförsäkrat sig från kassan överstiger den ersättning för dag räknat, vartill han sålunda är berättigad.

IV. Om stadgarnas bestämmelser rörande avgifter och fondbildning.

33 §.

Erkänd sjuk-kassa skall upptaga fasta medlemsavgifter till bestridande av kostnaderna för sin verksamhet.

De fasta avgifterna skola vara så avvägda, att de i förening med andra för kassans verksamhet avsedda inkomster må antagas förslå till täckande av kassans löpande utgifter för dess verksamhet, kostnaden för kassans förvaltning häri inräknad, samt till bildande av sjukhjälpfond. De fasta avgifterna må icke göras olika för olika grupper av kassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes av olikhet medlemmarna emellan i avseende på understödsrätt eller sjukdomsrisk eller ock betingas av stadgande i 34 §.

Föreskrives i stadgarna, att särskild avgift skall erläggas i samband med inträde i kassan eller av medlem, som underlåtit att i rätt tid betala fast avgift eller uttaxerat belopp, må dylik särskild avgift icke bestämmas högre än som enligt tillsynsmyndighetens prövning kan anses skäligt.

Uttaxering å medlemmarna må kunna beslutas allenast i den händelse kassans tillgångar finnas otillräckliga för verksamhetens behöriga utövande.

34 §.

För medlemmar, för vilka statsbidrag eller viss del därav icke må beräknas, skola de fasta avgifterna utgå med högre belopp än för övriga medlemmar, därvid skillnaden skall skäligen motsvara vad å envar av de senare belöper av bidraget.

Där bidrag till kassa utgår från kommun eller där arbetsgivare eller annan till kassan överlämnat gåva eller gentemot kassan iklätt sig förpliktelse, vilken gåva eller förpliktelse är av större betydelse för de fasta avgifternas eller meddelat understöds storlek, skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning beträffande medlemmar, för vilka sådant bidrag icke må beräknas

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

eller vilka enligt vid gåvan eller utfästelsen knutet villkor ej äga tillgodonjuta förmån därav.

35 §.

Då bokslut är uppgjort för erkänd sjukkasse, skall vad av kassans inkomster ej åtgått för löpande utgifter under det år, bokslutet avser, avsättas till fond (*sjukhjälpsfond*). Fondens kapital och avkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande av kassans löpande utgifter. Uppgår sjukhjälpsfonden till ett belopp, motsvarande en och en halv gånger summan av de i genomsnitt för de tre sistförflutna åren erlagda fasta avgifterna eller, där enligt stadgarna sjukhjälpsfond skall bildas till högre belopp, till det sålunda bestämda beloppet, äger tillsynsmyndigheten på ansökan av kassan medgiva, att avsättning till fonden må tills vidare upphöra och att överskottet helt eller till viss del må användas för ändamål, som i stadgarna för dylikt fall angives. Överstiger fonden nu avsett belopp, äger ock tillsynsmyndigheten på ansökan medgiva, att den överskjutande delen eller viss del därav må användas för dylikt ändamål.

Tillgångar motsvarande sjukhjälpsfonden skola redovisas:

- 1) i obligationer, som utfärdats eller garanterats av staten;
- 2) i Sveriges allmänna hypoteksbanks eller konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;
- 3) i fordringsbevis, utfärdade av riksbanken, bankbolag eller sparbank;
- 4) i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;
- 5) i skuldförbindelser, för vilka kassan äger säkerhet genom inteckning uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastighet å landet inom hälften eller, med tillsynsmyndighetens medgivande, inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet icke må inräknas värdet av växande skog; dock att i varje fall åbyggnad å egendom skall, för att inteckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i något med vederbörligen fastställd bolagsordning försett brandförsäkringsbolag inom riket;
- 6) med tillsynsmyndighetens medgivande i för kassans verksamhet avsedd fastighet; skolande i fråga om brandförsäkring av åbyggnad gälla vad vid 5) stadgas.

**V. Om stadgarnas bestämmelser rörande utövande av föreningsammans-
trädes befogenhet.**

36 §.

Stadgarna för *centralsjukkasse* skola innehålla föreskrift därom, att föreningsammansträdes befogenhet skall helt utövas av valda ombud. Härvid skall gälla, att ombud skola väljas särskilt av medlemmarna från varje lokal-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

sjukkassa och särskilt av de medlemmar, som icke tillhöra lokalsjukkassa, i visst förhållande till antalet inom varje medlemsgrupp.

Vad i första punkten av nästföregående stycke stadgas skall gälla jämväl i fråga om *lokalsjukkassa*, som har flera än ettusen medlemmar.

VI. Om tillsyn å erkända sjukkassor så ock om återkallande av antagande.

37 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall över erkända sjukkassor föras en förteckning, vilken beträffande envar sådan kassa skall innehålla hänvisning till inskrifningar rörande kassan i understödsföreningsregistret, uppgift om kassans verksamhetsområde och postadress samt, där fråga är om centralsjukkassa, namn och postadress å kassans verkställande tjänsteman. Har lokalsjukkassa medgivits att utöva verksamhet med lägre medlemsantal än etthundra eller att meddela sjukhjälp i form av sjukhusvård eller sjukpenning under nittio dagar eller att meddela sjukhjälp under tid, som nu sagts, med lägre medlemsantal än femhundra, skall uppgift jämväl härom intagas i förteckningen.

38 §.

Erkänd sjukkassa är pliktig att föra ordentliga räkenskaper, som skola avslutas för kalenderår. Kassans räkenskaper skola föras i enlighet med bokföringslagen den 31 maj 1929 jämte de särskilda föreskrifter, som tillsynsmyndigheten därutöver meddelar.

Hos centralsjukkassa skall vara anställd en verkställande tjänsteman, vilken utses tills vidare å sammanträde med kassan.

Består centralsjukkassas styrelse av två eller flera ledamöter, skall en av dessa utses av tillsynsmyndigheten. Nämda myndighet skall ock utse en av centralsjukkassas revisorer.

39 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att övervaka, att erkänd sjukkassas verksamhet står i överensstämmelse med denna förordning ävensom i övrigt utövas på ändamålsenligt sätt, och har tillsynsmyndigheten jämväl att tillhandagå med råd och upplysningar ej mindre i fråga om åtgärder, som må erfordras för antagande, än även beträffande det lämpliga inrättandet av verksamheten.

Anmäler lokalsjukkassa för registrering beslut om ändring av kassans stadgar, skall tillsynsmyndigheten, där så ske kan, inhämta yttrande i ärendet från styrelsen för centralsjukkassa, till vilken förstnämnda kassas medlemmar äro anslutna.

40 §.

Har medlemsantalet i lokalsjukkassa nedgått under etthundra eller, i fråga om kassa som medgivits utöva verksamhet med lägre medlemsantal än ett

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 6 saml. 2 avd. 4 häft. (Nr 6—7.) 1134 30 3

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

hundra, under femtio, åligger det styrelsen för kassan att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

I anledning av anmälan som nu sagts har tillsynsmyndigheten att efter hörande av centralsjukkassans styrelse, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara kassan medgivet att med mindre medlemsantal än i förstnämnda fall etthundra och i sistnämnda fall femtio fortsätta sin verksamhet som erkänd sjukkassa. Lämnas medgivande som nu sagts, skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att medgivandet återkallas.

Har medgivande som i nästföregående stycke sägs ej lämnats eller har sådant medgivande lämnats och kassans medlemsantal därefter nedgått under det nya talet och detta icke inom tre månader åter uppnåtts, skall kassan vara pliktig att överlåta sin rörelse på sätt i 68 § i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar sägs på centralsjukkassa, till vilken medlemmarna äro anslutna.

Vad ovan stadgats skall i tillämpliga delar gälla jämväl då lokalsjukkassa medgivits rätt att meddela sjukhjälp under nittio dagar och medlemsantalet därefter nedgått under femhundra, dock att överlåtelse å centralsjukkassa varom i tredje stycket förmåles i sådant fall skall omfatta allenast den del av verksamheten, som avser meddelandet av sjukhjälp efter den *tjuguförsta* dagen.

Vad ovan stadgats skall i tillämpliga delar gälla jämväl då lokalsjukkassa medgivits rätt att meddela sjukhjälp under nittio dagar och medlemsantalet därefter nedgått under femhundra, dock att överlåtelse å centralsjukkassa varom i tredje stycket förmåles i sådant fall skall omfatta allenast den del av verksamheten, som avser meddelandet av sjukhjälp efter den *adertonde* dagen.

41 §.

Finner tillsynsmyndigheten, att avvikelse från denna förordning förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot erkänd sjukkassas verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten, där vad sålunda förekommit ej enligt 82 § i lagen om understödsföreningar bör medföra där stadgad påföljd, meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring av kassans verksamhet, som prövas erforderlig, därvid tillsynsmyndigheten skall bestämma viss skäligen tid, inom vilken anvisad åtgärd skall hava vidtagits.

Finnes sjukkassan icke tillbörligen ställa sig sålunda meddelad anvisning till efterriktelse, må antagandet återkallas.

Har anvisning enligt 82 § i nämnda lag meddelats erkänd sjukkassa och finnes kassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterriktelse, må tillsynsmyndigheten, där den ej finner skäl föreligga att tillämpa i nämnda paragraf därför stadgad påföljd, återkalla antagandet.

Återkallande av antagande må ej ske utan att tillfälle lämnats kassan att å sammanträde fatta beslut i anledning av lämnad anvisning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

42 §.

Om delgivning av beslut, som av tillsynsmyndigheten meddelats enligt denna förordning, så ock om besvär över sådant beslut gälle vad i 83 § i lagen om understödsföreningar finnes stadgat.

43 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjuk-kassenämnd, bestående av personer med sakkunskap beträffande det statsunderstödda sjukkasseväsendet, bland dem minst en läkare, vilken nämnd skall hava att sammanträda inför tillsynsmyndigheten för att samråda med denna myndighet i det statsunderstödda sjukkasseväsendet rörande angelägenheter.

VII. Särskilda bestämmelser rörande föreningar, vilka varit registrerade enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor.

44 §.

Förening, vilken varit registrerad som sjukkassa enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor och vilken före den 1 januari 1934 ingiver ansökan i sådant avseende, må antagas till erkänd sjukkassa utan hinder av

att uteslutningsgrund, som följer av bestämmelserna i 13, 15 eller 19 § ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för ansökans ingivande var medlem av föreningen;

att uteslutningsgrund, som i 16 § stadgas, ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för utfärdande av lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor var medlem av föreningen;

samt att föreningen jämlikt 59 § sista stycket i nämnda lag är pliktig ut-giva sjukhjälp i annan omfattning än i denna förordning sägs.

Är förening som ovan sagts på grund av utfästelse, meddelad före ansökans ingivande, pliktig att meddela begravningshjälp, må ej heller denna omständighet utgöra hinder för föreningens antagande till erkänd sjukkassa, dock att föreningen skall upphöra med begravningshjälpsverksamheten inom två år från antagandet, vid äventyr att detta återkallas. Föreningen skall vara pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter tillsynsmyndigheten utfärdar med avseende å nämnda verksamhets bedrivande.

45 §.

Utgör stad eget centralsjukkasseeområde, må förening, som avses i 44 § och som räknar minst femhundra medlemmar, utan hinder jämväl av bestämmelserna i 5 § första och andra styckena antagas till *lokalsjuk-kassa* för staden. Oberoende av sådant antagande skall dock centralsjukkassan vara öppen för direkt anslutning och för samtliga sina medlemmar ombesörja sjukhjälp i form av ersättning för utgifter till sjukvård.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

46 §.

Förening, som avses i 44 § och vilken sedan tid före denna förordnings utfärdande enligt sina stadgar är uteslutande eller huvudsakligen avsedd för anställda vid visst eller vissa företag eller i visst yrke, må antagas till erkänd sjuk-kassa oberoende jämväl därav, att föreningens verksamhetsområde ej är bestämt på sätt i 4 § sägs eller att för verksamhetsområdet redan finnes erkänd sjuk-kassa. Sådant antagande skall icke utgöra hinder för att annan förening, vars stadgar överensstämma med förut i denna förordning meddelade bestämmelser, antages till erkänd sjuk-kassa.

Bereder förening, som i första punkten av nästföregående stycke avses, sedan *där angiven tid* åt sina medlemmar sjukpenning under sjukhjälpstid som för centralsjuk-kassa är stadgad, må föreningen antagas till *centralsjuk-kassa*, dock att föreningen skall för sina medlemmar utöva verksamhet jämväl såsom lokalsjuk-kassa. I annat fall må föreningen antagas till *lokalsjuk-kassa* och medlemmarna vara berättigade till inträde i den centralsjuk-kassa, inom vars verksamhetsområde de äro bosatta.

Bereder förening, som i första punkten av nästföregående stycke avses, sedan *tid före den 1 januari 1932* åt sina medlemmar sjukpenning under sjukhjälpstid som för centralsjuk-kassa är stadgad, *och finnes med hänsyn till omständigheterna sådant lämpligt*, må föreningen antagas till *centralsjuk-kassa*, dock att föreningen skall för sina medlemmar utöva verksamhet jämväl såsom lokalsjuk-kassa. I annat fall må föreningen antagas till *lokalsjuk-kassa* och medlemmarna vara berättigade till inträde i den centralsjuk-kassa, inom vars verksamhetsområde de äro bosatta.

Inträde i sålunda antagen kassa må tillkomma allenast den, som innehar anställning vid visst företag eller i visst yrke, samt sådan persons hustru. Kassan äger i sina stadgar föreskriva, att medlem skall uteslutas, då han icke längre uppfyller nämnda betingelser. Uteslutning av nu angiven grund må dock icke äga rum beträffande medlem, som tillhört kassan i fem år eller, där han uppnått trettionio års ålder, två år.

Medlem, som uteslutes ur kassan på grund av att i nästföregående stycke angivna betingelser icke längre äro förhanden, skall, oavsett att han ej flyttar från kassans verksamhetsområde, äga rätt till överflyttning till annan erkänd sjuk-kassa å den ort där han är bosatt.

Föreskriften i 6 § angående utseende av revisor skall icke äga tillämpning å lokalsjuk-kassa som här avses.

47 §.

Antages förening som i 44 § avses till erkänd sjuk-kassa, vare den pliktig ställa sig till efter rättelse de föreskrifter, tillsynsmyndigheten meddelar rörande överförande av medel, som vid tidpunkten för antagandet funnos avsatta för sjukhjälsverksamhetens bedrivande, antingen till centralsjuk-kassa, till vilken

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

medlemmarna skola vara anslutna, eller till annan erkänd sjukkasse, till vilken medlem överflyttar sin sjukförsäkring.

VIII. Straffbestämmelser.

48 §.

Styrelseledamot eller annan, som vid ansökan om antagande mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor.

Försummas anmälan, som är föreskriven i 40 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

49 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Försummelse att göra anmälan, som är föreskriven i 40 §, skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där kassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1931, dock att 20 och 21 §§, i vad de avse skyldighet för erkänd sjukkasse att utgiva sjukhjälp i form av ersättning för utgifter till sjukvård, träda i kraft först den 1 januari 1937. Beslutar lokalsjukkasse att före sistnämnda dag utgiva sjukhjälp som nu sagts, skall kassan ensam svara för de uppkommande kostnaderna, i den mån central-sjukkasse, till vilken medlemmarna äro anslutna, ej förklarar sig villig att deltaga däri.

Intill den 1 januari 1934 skola medlemmar av varje enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor registrerad förening, som upphör med sin verksamhet, äga rätt till överflyttning till erkänd sjukkasse, inom vars verksamhetsområde de äro bosatta, dock att anmälan om inträde skall göras före utgången av månaden näst efter den, då beslutet om förstnämnda förenings upplösning blev slutligen gällande. Intill samma dag skola ock medlemmar av förening, registrerad enligt nyssnämnda lag, vilka äro bosatta utanför föreningens verksamhetsområde men inom verksamhetsområdet för erkänd sjukkasse, äga enahanda rätt till överflyttning.

Vad sålunda stadgats om rätt till överflyttning skall äga motsvarande tillämpning beträffande medlemmar av förening, som vid denna förordnings ikraftträdande är registrerad enligt lagen om sjukkassor och sedermera registreras såsom understödsförening utan att i samband därmed antagas till erkänd sjukkasse.

Vid tillämpning av 30 § första stycket i denna förordning skall medlem, som omedelbart före inträdet i erkänd sjukkasse tillhört annan statsunderstödd sjukkasse, tillgodoräknas tiden för medlemskap i sistnämnda kassa.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

C) att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande, nu 3,500,000 kronor, med 170,000 kronor till 3,670,000 kronor;

D) att riksdagen måtte medgiva, att för användningen av nämnda anslag skola gälla grunder, i huvudsak överensstämmande med det vid utskottets utlåtande såsom bilaga fogade förslaget till bestämmelser i sådant hänseende;

E) att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, för budgetåret 1930—1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 210,000 kronor;

F) att de i anledning av förevarande proposition nr 154 väckta motionerna I: 267 samt II: 417, 443, 444, 489, 490, 491 och 492, i den mån de icke blivit tillstyrkta eller eljest beaktade genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 maj 1930.

På utskottets vägnar:

C. R. JANSSON.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ernfors*, *Rydén*¹⁾, *Petrén*, *Tamm*¹⁾, *Almkvist* och *Hagman*;

från andra kammaren: herrar *Jansson* i Falun, *Andersson* i Höör¹⁾, *Strindlund*, *Magnusson* i Kalmar, *Aronson*¹⁾ och *Gardell* i Gans;

med undantag därav, att vid behandlingen av de i utskottets hemställan under C) och E) innefattade anslagsfrågorna herrar *Tamm* och *Aronson* ej närvarit samt herr *Asplund* deltagit i stället för herr *Rydén* och herr *Carlsson-Frosterud* i stället för herr *Andersson* i Höör.

¹⁾ Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Ernfors, Strindlund, Aronson* och *Gardell* i Gans, vilka anfört följande:

Den alltför knappa tid, som av olika orsaker stått till utskottets förfogande för behandling av föreliggande proposition, har icke medgivit en så grundlig granskning, som däri framförda frågors stora samhällliga och statsfinansiella betydelse påkallat. Enahanda skäl, som föranlett andra lagutskottet att förklara sig förhindrat att upptaga propositionen om vanartslag till realprövning, förefinnas enligt vår mening jämväl beträffande ifrågavarande proposition.

Väl är det sant, att det nu är tredje gången, som riksdagen har att taga ställning till ett reformförslag av den frivilliga sjukförsäkringen. Men de betänkligheter, som åren 1926 och 1927 förmådde riksdagen att då avböja framställda reformförslag, kvarstå orubbade och — i synnerhet på grund av utländska erfarenheter — förstärkta gentemot föreliggande projekt.

Dessa betänkligheter äro i huvudsak alltjämt av såväl organisatorisk som statsekonomisk art.

Den frivilliga sjukförsäkringen i vårt land har i själva verket gått kraftigt framåt under de senare åren, framför allt sedan det överhängande hotet om införande av obligatorisk sjukförsäkring försvunnit. De nuvarande sjukkassorna förete sålunda en bild av en lofvärd frivillig koncentrationssträvan och stark medlemsökning samt torde i stort sett på ett ändamålsenligt sätt motsvara en frivillig social sjukförsäkrings syften, vilka i ett land som Sverige, med vår högt utvecklade och för vissa befolkningslager kostnadsfria offentliga sjukvård, måste vara mera begränsade än i andra stater, där förhållandena äro olika. Vad de djupa leden inom våra sjukkassor för närvarande önska torde också mindre vara en genomgripande omorganisation än ett förhöjt statsbidrag, vilket också enligt vår uppfattning skulle vara motiverat att nu bevilja; en framställning i denna riktning från Kungl. Maj:ts sida nästa år skulle säkerligen vinna riksdagens bifall. Vid bifall till propositionens reformförslag torde man emellertid riskera, att de nuvarande sjukkassorna till största delen upplösas utan garanti för att de nya, tillkrånglade organisationsformerna skola bliva i stånd att vare sig upptaga det nuvarande medlemsbeståndet i de gamla kassorna eller föra den frivilliga sjukförsäkringen framåt. Nu vet man vad man har; det är ytterst vanskligt att kunna förutsäga vad man framdeles kan få. Vid sådant förhållande synes det vara klokast att dröja med en reform av den frivilliga sjukförsäkringen, tills åtminstone full klarhet föreligger om den svenska ålderdoms- och invaliditetsförsäkringens framtida gestaltning, på vilken den sommaren 1928 tillsatta pensionsförsäkringskommittén arbetar. Även tvenne på våren 1929 tillsatta kommittéer, statens sjukvårdskommitté och de s. k. organisationsakkunniga, vilka hava till uppgift att föreslå en lämplig organisation av den kommunala socialförvaltningen, syssla med spörsmål, vilka äro nära förbundna med sjukförsäkringen. Genom att nu fatta beslut om den svenska sjukförsäkringens omdaning stå statsmakterna i begrepp att begå samma ödesdigra missgrepp som

år 1910, då man reformerade den frivilliga sjukförsäkringen utan att avvakta resultatet av den då arbetande ålderdomsförsäkringskommitténs utredningar, vilka utmynnade i 1913 års lag om allmän pensionsförsäkring och 1916 års lag om obligatorisk olycksfallsförsäkring. Denna brist på samtidighet och sammanhang i våra socialförsäkringsreformer har vållat de svåra olägenheter i form av splittrande isolering och dyrbar överorganisation, som vidlåda våra socialförsäkringsgrenar.

Enbart denna omständighet synes oss vara av så djupgående betydelse, att den utgör tillräckligt skäl för uppskov med den föreliggande reformen. Härtill komma högst allvarliga farhågor av ekonomisk natur. Genom reformen komma nämligen kostnaderna för sjukförsäkringen att medföra mycket betydande kostnadsstegringar. Med nuvarande medlemsantal i sjukkassorna skulle statsbidraget mer än fördubblas för att sedan automatiskt stiga i mån av medlemsantalets eventuella successiva ökning. Härmed skulle i vår budget införas ytterligare en jätteutgiftspost, över vilken riksdagen icke har någon makt utan vilken tvångsvis stegras år för år. För att få en föreställning om vilka summor det här en gång kan gälla, må blott nämnas, att därest anslutningen till de frivilliga sjukkassorna hos oss skulle få ungefär samma frekvens som i Danmark, man skulle närma sig ett årligt statsanslag på ungefär 32 miljoner kronor. Det kan icke vara välbetänkt av riksdagen att nu, inför en befarad lågkonjunktur inom näringslivet med ty åtföljande minskning av statsinkomsterna och utan kännedom om kostnaderna för en reformerad pensionsförsäkring, med öppna ögon binda sig för en sådan oöverskådlig utgiftsprocedur.

De senaste årens bedrövliga erfarenheter från sjukförsäkringen i utlandet mana även till största försiktighet och kräva i vart fall mera ingående prövning och överväganden, än som hittills blivit verkställd. Detta gäller särskilt den sjukvårdande verksamhet, vilken enligt förslaget skulle såsom en obligatorisk prestation införlivas med sjukförsäkringen. Flera läkarföreningar i vårt land, Värmlands läkarförening, Sveriges privatpraktiserande läkares förening och Stockholms läns läkarförening ha också i skrivelser till utskottet givit uttryck för sina livliga farhågor för ett antagande av det nu föreliggande förslaget. Den sistnämnda föreningen skriver sålunda, att ett bifall till »förslaget med dess väsentliga brister och psykologiska felbedömningar vore en verklig olycka för vårt folk». Föreningarna i fråga anbefalla vidare, att läkarvården bör framdeles som hittills bliva en frivillig prestation för kassorna, att sjukpenningen ej får överstiga viss procent av arbetsförtjänsten och att en karenstid av sådan längd bör införas, att den eliminerar massan av kortvariga sjukdomsfall. Utskottet har emellertid så föga beaktat dessa varningsord, att dess majoritet tvärtom borttagit de garantier mot missbruk av sjukvårdsförsäkringen och mot överförsäkring, som Kungl. Maj:t föreslagit. Maximeringen av statsbidraget till sjukvårdsförsäkringen har sålunda försvunnit; likaså den bestämmelse, enligt vilken statsbidrag ej skulle få beräknas för dag, då medlem eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst 1 krona, vilken bestämmelse dock fanns med i 1927 års förslag.

På grund av vad sålunda anförts och då genom ett uppskovsbeslut nödigt rådrum skulle beredas för sorgfälligare planläggning av den svenska sjukförsäkringens framtid såväl i belysning av inhemska och utländska erfarenheter som i samband med en reform av den allmänna pensionsförsäkringen, hava vi ansett, att utskottet bort hemställa

A) att riksdagen måtte, med avslag i övrigt å Kungl. Maj:ts propositioner nr 154 och 160, under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseeväsendets befrämjande, nu 3,500,000 kronor, med 170,000 kronor till 3,670,000 kronor;

B) att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, för budgetåret 1930—1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 210,000 kronor;

C) att de i anledning av förevarande proposition nr 154 väckta motionerna I: 267 samt II: 417, 443, 444, 489, 490, 491 och 492 måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt.

2) av herr *Rydén*, vilken beträffande förslaget till förordning om erkända sjukkassor anför:

vid 17 §:

Svensk rättsåskådning tillstodjer icke, att någon dömes ohörd. Jag anser det därför oriktigt, att det lämnas i en sjukkasseytelses fria skön att avgöra, huruvida den vill giva en till uteslutning enligt denna § ifrågasatt medlem möjlighet att avgiva förklaring eller icke. Några praktiska skäl för att i en rättsfråga ställa en sjukkasseedlem i undantagsställning gentemot andra medborgare finnas enligt min uppfattning icke. Jag har därför yrkat, att ordet *må* i 17 §:s sista stycke utbytes mot *skall*. Lydelsen skulle då bli va:

17 §.

Erkänd sjukkassas — — — medlemskaps upphörande.

Har beträffande — — — skälig tid *skall* föreskrivas medlemmen för avgivande av förklaring.

vid 45 §:

Ett av den föreslagna lagstiftningens huvudsyften är att sammanföra mängden av smärre sjukkassor till större och starkare sådana. Detta syfte motverkas i väsentlig mån genom föreskrifterna i 45 § beträffande flera lokalsjukkassor i samma stad och i 46 § om särskilda yrkessjukkassor. Beträffande sistnämnda grupp ha praktiska och historiska hänsyn synts fölla utslaget till förmån för den av utskottet förordade lagstiftningen. Däremot har jag ansett den i 45 § stipulerade siffran »minst femhundra medlemmar» såsom grund för antagande av ett flertal lokalsjukkassor i samma stad vara alltför låg.

Enligt av utskottet införskaffade uppgifter ställa sig förhållandena för de sex största städernas vidkommande enligt vad som framgår av följande tablå.

Tablå utvisande för städer, som icke deltaga i landsting, de lokala sjukkassornas fördelning på vissa storleksgrupper.

Nedan angivna medlemsantal avse sjukförsäkrade medlemmar; enbart begravningshjälpsförsäkrade medlemmar äro således icke medtagna. Samtliga siffror hänföra sig till slutet av år 1928.

S t a d	Andra än yrkeskassor					
	25—499 medl.		500—999 medl.		1,000 medl. el. mer	
	antal kassor	medlems-antal	antal kassor	medlems-antal	antal kassor	medlems-antal
Stockholm	10	2,581	6	4,364	9	101,796
Göteborg	22	4,223	—	—	3	16,941
Malmö	30	7,614	9	5,905	7	12,189
Norrköping	1	222	¹⁾ 1	¹⁾ 965	3	16,412
Helsingborg	9	1,902	3	1,782	1	1,705
Gävle	1	348	—	—	1	6,687
Summa	73	16,890	19	13,016	24	155,730

¹⁾ Denna kassa har sedermera uppgått i en större kassa, som ar inräknad i gruppen kassor med »1,000 medlemmar eller mer».

Siffrorna synas mig övertyga därom, att en höjning av siffran femhundra till *ett tusen* anvisar ett minimum, om man vill i någon mån för storstädernas vidkommande förverkliga koncentrationstanken.

I anslutning härtill har jag påyrkat,

att i 45 § första stycket ordet femhundra utbytes mot ett tusen.

Bilaga.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Förslag

till

Bestämmelser angående statsbidrag åt sjukkassor.

1. Statsbidrag, som avses i förordningen om erkända sjukkassor, utgår till envar sådan kassa dels i förhållande till antalet medlemmar i kassan dels ock i förhållande till av kassan meddelad sjukhjälp och moderskapshjälp.

Statsbidrag beräknas för kalenderår och utbetalas i efterskott efter ansökan, dock att kassa äger efter varje kvartals slut påkalla utbetalning intill tre fjärdedelar av det bidrag, som skäligen kan antagas belöpa å det föregående kvartalet.

2. Statsbidrag må ej beräknas

- a) för medlem av lokalsjuk-kassa, vilken ej tillika är medlem av central-sjuk-kassa;
- b) för medlem, som under någon del av det år, statsbidraget avser, varit tillförsäkrad högre sjukpenning än sex kronor;
- c) för medlem, bosatt utanför kassans eller, i fråga om medlem av central-sjuk-kassa vilken tillika är medlem av lokalsjuk-kassa, utanför sist-nämnda kassas verksamhetsområde å ort, som är belägen inom verksamhetsområdet för annan erkänd sjuk-kassa;
- d) för medlem som är tillförsäkrad allenast begravningshjälp.

Vad under c) stadgats äger dock ej tillämpning beträffande medlem av kassa, som avses i 46 § i förordningen, eller beträffande medlem, som avflyttat från kassans verksamhetsområde, så länge rätt till understöd från kassan fortfar, eller beträffande i central-sjuk-kassas tjänst anställda personer, vilka tillhöra kassan utan att vara bosatta inom dennas verksamhetsområde.

3. Statsbidrag i förhållande till antalet medlemmar (*medlemsbidrag*) utgår

- a) till *lokalsjuk-kassa* med

75 öre för medlem, som jämlikt medgivande i 44 § i förordningen tillhör jämväl annan erkänd sjuk-kassa än central-sjuk-kassan för orten;

en krona för annan medlem, som ej är tillförsäkrad sjukpenning; samt

en krona 50 öre för medlem i övrigt;

- b) till *central-sjuk-kassa* med

en krona för indirekt ansluten medlem, som ej är tillförsäkrad sjukpenning;

en krona 50 öre för annan indirekt ansluten medlem;

två kronor för direkt ansluten medlem, som ej är tillförsäkrad sjukpenning;

samt

tre kronor för annan direkt ansluten medlem.

Medlemsantalet skall beräknas efter förhållandet den 31 december det år bidraget avser. Har antagandet till erkänd sjuk-kassa icke varit gällande hela detta år, utgår bidraget med en tolfedel för varje hel kalendermånad antagandet

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

under samma år varit gällande och skall, därest antagandet under året återkallats eller eljest upphört, antalet medlemmar beräknas efter förhållandet sista dagen i kalendermånaden näst före den, varunder antagandet upphört. Har lokal-sjuk-kassa under loppet av ett kalenderår bildats av anledning som i 19 § i förordningen sägs, skall oavsett vad nu stadgats medlemsbidrag för året till denna kassa utgå med belopp som om kassan hela året varit antagen till erkänd sjuk-kassa.

4. För varje dag erkänd sjuk-kassa, under tid då antagandet varit gällande, i enlighet med bestämmelserna i förordningen om erkända sjuk-kassor utgivit sjukpenning eller moderskapspenning om minst en krona eller bekostat sjukhusvård eller vård å förlossningshem, utgår statsbidrag (*sjukdagsbidrag, moderskapsbidrag*) med 50 öre. För dag, då sjukpenning eller moderskapspenning utgått jämväl från annan erkänd sjuk-kassa, utgör dock statsbidraget till varje kassa allenast 25 öre.

Statsbidrag som nu sagts må dock ej beräknas för dag, då medlem

a) uppburet ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller enligt gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring eller

b) eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst en krona.

Sjukdagsbidrag må ej heller beräknas för längre tid än tre år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar från den sista dag, för vilken sjukdagsbidrag utgått, räknas härvid som omedelbar fortsättning av det tidigare sjuklighetstillståndet.

5. För understöd, som av erkänd sjuk-kassa, under tid då antagandet varit gällande, jämlikt nyssnämnda förordning meddelats i form av ersättning för medlems utgifter till läkarvård, som i 21 § första stycket av förordningen sägs, så ock till annan läkarvård, läkemedel och andra av läkare föreskrivna sjukvårdande åtgärder, utgår, under förutsättning att understödet från kassan motsvarat i fråga om läkarvård högst två tredjedelar och i övrigt högst hälften av kostnaderna för ändamålet, statsbidrag (*sjukvårdsbidrag*) med hälften av det utgivna understödet. Därest i visst fall med hänsyn till understödets art större svårigheter möta för kassa att begränsa understödet på sätt nyss sagts eller därest annat särskilt skäl därtill föranleder, äger tillsynsmyndigheten medgiva, att sjukvårdsbidrag må utgå, ändå att sådan begränsning av understödet ej iakttagits, och skall i dylikt fall bidraget utgå med en tredjedel av det utgivna understödet.

Statsbidrag som nu sagts må dock ej beräknas för dag, då medlem uppburet ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller enligt gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Sjukvårdsbidrag må utgå med högst tre kronor eller, då vård som i första stycket sägs lämnats jämväl åt medlems barn under femton år, högst fyra kronor årligen för varje medlem som tillförsäkrats understöd av angivet slag. Beträffande medlemmar, som äro bosatta i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands eller Jämtlands läns landstingsområde, äger tillsynsmyndigheten medgiva, att sjukvårdsbidrag må utgå med högst fyra eller, då vård lämnats jämväl åt medlems barn under femton år, högst fem kronor årligen.

Sjukvårdsbidrag utbetalas, där ej enligt övergångsbestämmelserna till förordningen lokalsjukkassa ensam skall svara för de med bidraget avsedda kostnaderna, för varje centralsjukkasseområde till centralsjukkassan. Denna har att till var och en av de särskilda lokalsjukkassorna överlämna ett belopp, motsvarande hälften eller, i fall som avses i första stycket sista punkten, en tredjedel av de understödskostnader, som jämlikt 28 § i förordningen stannat å kassan.

Har tillsynsmyndigheten, på sätt i 20 § andra stycket i förordningen sägs, medgivit sjukkassa att i stället för där angiven ersättning för utgifter till läkarvård meddela annan sjukhjälp, som ej är sjukpenning, äger tillsynsmyndigheten bestämma, till vilket belopp statsbidrag i förhållande till sådan sjukhjälp må utgå, dock att dylikt statsbidrag ej må motsvara mer än en krona 50 öre årligen för varje sådan hjälp tillförsäkrad medlem. Huru statsbidrag som nu sagts skall fördelas mellan lokalsjukkassa och centralsjukkassa, bestämmas av tillsynsmyndigheten.

Medlemsantalet skall beräknas efter förhållandet den 31 december det år statsbidraget avser. Har antagandet till erkänd sjukkassa icke varit gällande under hela detta år, skall beträffande det belopp, varmed statsbidrag som nu sagts må högst utgå, vad här ovan i punkt 3 för sådant fall stadgas äga motsvarande tillämpning.

6. Meddelar centralsjukkassa vid barnsbörd understöd i form av ersättning för barnmorskehjälp enligt vederbörligen fastställd taxa, utgår statsbidrag med hälften av vad kassan under tid, då antagandet varit gällande, i sådant hänseende utgivit.

7. Till förening, som är eller varit registrerad enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor, må statsbidrag enligt hittills gällande grunder utgå till och med för det år, då lagen upphörde att äga tillämpning å föreningen. Har nämnda lag under loppet av ett kalenderår upphört att äga tillämpning å sådan förening, må denna tilldelas statsbidrag enligt nyss angivna

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

grunder, beräknat för tid dessförinnan, och skall därvid antalet medlemmar beräknas efter förhållandet sista dagen i kalendermånaden näst före den, då lagen upphörde att äga tillämpning å föreningen.

Tillsynsmyndigheten äger ock där så prövas skäligen medgiva, att förening, vilken då förordningen om erkända sjukförsäkringar träder i kraft är registrerad enligt lagen om sjukförsäkringar och sedermera registreras såsom understödsförening utan att i samband därmed antagas till erkänd sjukförsäkring, tilldelas statsbidrag enligt i första stycket angivna grunder.

Statsbidrag som ovan avses må icke utgå för medlem, vilken tillika är medlem av erkänd sjukförsäkring.